Hususî takas talimatnamesi dünden itibaren meriyete girdi

AKŞAM

Iki kuru kahveci serbest olarak kahve satışı yapacak

Sene 23 — No. 8162 — Fiatı her yerde 5 kuruş CUMARTESİ 12 Temmuz 1941 Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Litvinofun sözleri

Haylı köhnemiş, epey müddet küsufa uğramış bir politika yıldızının garip bir tarzda yeniden sahneye çıktığını görüyoruz: Litvinof yoldaş.

Sovyet Rusya, İngiltereyi atlatıp Almanya ile anlaşmaya karar verdiği sıralarda Hariciye komiserliğinden affedilen Litvinof, Almanyanın Rusyaya taarruzundan sonra İngiliz efkârına hitap etmek için mikrofon başına geçmiş.

Söylediği nutku içindeki bütün ateşli kelimelere rağmen, biz soğuk bulduk. Bahusus, lâftan ziyade vukuata ehemmiyet veren İngiliz milletine tesir edecek sözler, Sovyet Rusya radyosundan, bunlar değildi.

İşin bu tarafı bizi alâkadar etmez. Nutukta şöyle bir cümle var ki Türk efkârında, ve ona makes olan matbuatta haklı bir hoşnutsuzluk uyandırdı. Litvinof diyor ki: «Ondan fazla devlet istiklâllerinden mahrumdur, harabeye dönmüştür, halkı esir edilmiştir. Bitaraflık, ve Hitler ile ademi tecavüz veya dostluk misaklarının hayalî perdesi altında hâlâ sefil ve yarı müstakil bir mevcudiyet yaşıyan mahdut bir kaç memleketi de pek yakında aynı akıbetin beklemediğinde kimin şüphesi vardır...»

Milletlerin istiklâline hürmet, muahedelere riayet, kimseye durup dururken tecavüz etmemek meselelerini bir tarafa bırakalım. Bunları söylerken bizzat Litvinofun, yuvarlak sevimli çehresindeki gözlükleri altından nasıl gülümsediğini tahmin edebiliriz. Bereket, radyoları dinliyenlerin, söyleyenleri seyretmesi için henüz bir âlet icat edilmedi!

Bizi alâkadar eden ikinci cümledir. Türkiye Almanya ile dostluk misakı imzalamış olduğu için bu cümlede kaba bir telmih sezdik.

Türkiye bîtaraftır, hem Almanyaya karşı, hem Rusyaya karşı bîtaraftır. Eğer bîtaraflık, bir millet için bu derece tenkide lâyık bir hareketse, Rusyanın da, Almanya tarafından tecavüze uğramadan evvel, Litvinofun bu derece sefil gördüğü ademi tecavüz, bîtaraflık ve dostluk siyasetine bağlı olduğunu hatırlatmak kâfidir. Çok zeki olan Litvinof yoldaşın aklı başına ne kadar geç gelmiş!

Türkiyenin dostlukları ve bîtaraflıkları sadece istiklâlini muhafaza ve sulha yardım etmek içindir. Hiç kimseye karşı bîtaraf, hiç kimse ile dost olmadığımız zamanlar istiklâlimizi korumaya ne derece azmetmiş isek, herkese karşı bîtaraf, herkesle dost olduğumuz zaman da istiklâlimizi muhafaza kararından bir an ayrılmış değiliz. Bîtaraflık ve dostluğumuzdan ancak dostlarımız istifade eder. Bunda Sovyet Rusya da dahildir.

Umarız ki bu lâkırdıları, Litvinof, harbin heyecanile söylemiştir. Zira, bu saçma sözlerde, dostumuz Sovyet ricalinin iştirâki olduğunu tahmin edemiyoruz.

Necmeddin Sadak

Yeni tefrikamız

Konuşan Mumyalar

Yazan: İskender F. Sertelli

Bugün altıncı sahifemizde

Tarihin en büyük malzeme ve çevirme harbi

Alman tebliğine göre Sovyet zayiatı:

400.000 esir, 7615 tank, 4523 top ve 6233 tayyare

Berlin 11 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Bialistok ve Minsk meydan muharebeleri cereyan ettiği sırada hususî bir tebliğ ile de bildirilmiş olduğu veçhile bütün cihan tarihinin en büyük malzeme ve çevirme muharebesi bitmiş bulunmaktadır. Bir çok kolordu ve fırka kumandanı generaller de dahil bulunduğu halde 323.898 esir elimize düşmüştür. 3332 zırhlı tank, 1809 top ve mühim miktarda sair silâhlar iğtinam olunmuş veya tahrip edilmiştir. Bu suretle, şark cephesinde şimdiye kadar alınan esirlerin sayısı 400.000 i geçmiştir. İğtinam olunan veya tahrip edilen başlıca malzeme ise 7615 tankla 4523 topa baliğ olmaktadır. Sovyet hava kuvvetleri şimdiye kadar 6233 tayyare kaybetmiştir.

Londra 11 (A.A.) — Moskova radyosu şunları söylemiştir: Alman başkumandanlığı Alman - İsviçre hududundan bütün askerleri çekmiş ve bunların yerine yaşlı askerlerle malûlleri ikame etmiştir.

(Devamı sahife 7 sütun 5 de)

Suriyede harp devam ediyor

General Dentz mütareke şartlarını çok ağır bulduğundan reddetti

İngiliz tebliği General Dentz muhasamatın tatilini taleb ettiğini bildiriyor

Vichy 11 (A.A.) — A.F.İ. : Paris radyosu, Vichy hükûmetinin İngilizlerin mütareke şartlarını «son derece ağır» telâkki ederek reddetmiş olduğunu bildirmektedir.

Berlin 11 (A.A.) — Alman hariciye nezaretinde beyan olunduğuna göre general Dentz kendisine yapılan mütareke şartlarını askerî şerefe mugayir gördüğü için reddetmiştir.

Londra 11 (A.A.) — A.F.İ. : İsviçre radyosunun bildirdiğine göre, Vichy hükûmeti hür Fransızlarla müzakereye girişmeğe ve Suriyedeki yerlilerden mürekkep kıtaların başka bir orduya geçmelerine müsaade etmemeğe karar vermiştir.

Londra 11 (A.A.) — A.F.İ. : Söylendiğine göre Suriye için teklif edilen mütareke şartlarında umumî bir af da derpiş edilmektedir. Suriye ile Lübnan Sterling bölüğüne iltihak edeceklerdir. Alman ve İtalyan murahhasları İngilizlere teslim edileceklerdir. Bütün harp gemileri limanda kalacak ve gemilerden İngilizler mesul olacaktır.

Vichy'de müzakereler

Londra 11 (A.A.) — A.F.İ. : Vichy'den öğrenildiğine göre, mütareke talebine İngiliz cevabı Amerika vasıtasile Vichy'ye tevdi edil-

(Devamı sahife 7 sütun 4 de)

Meclis reisi ve Nafia Vekili geldiler

Büyük Millet Meclisi reisi B. Abdülhalik Renda ile Nafia Vekili general Ali Fuad Cebesoy bu sabahki ekspresle şehrimize gelmişlerdir.

B. Abdülhalik Renda Kızıltoprakta, general Ali Fuad Cebesoy da Kuzguncuktaki evlerine gitmişlerdir.

Şarkta son harekâta sahne olan yerleri ve Stalin hattını gösterir harita

Memleketimize cebrî inişler yapan ecnebi harp tayyareleri

3 Fransız tayyaresi Fethiye'ye ve Antalya'ya 1 Sovyet tayyaresi de Zonguldak civarına indi

İskenderun limanına iltica eden Fransız donanmasının kumandanı Antakya valisini ziyaret etti

Ankara 11 (A.A.) — Son bir ay zarfında Akdeniz ve Karadeniz ile bunlara civar memleketlerdeki harp faaliyeti neticesi olarak bazı ecnebi harp tayyarelerinin memleketimize cebrî inişler yaptıkları vâki olmaktadır. Birkaç ay evvel Antalyaya inen İtalyan tayyareleri hakkında o vakit ajansça malûmat verildiği gibi bu sefer de bu yeni inişler hakkında topladığımız malûmatı aynen neşretmeği faydalı görüyoruz.

Bu cebrî inişlerden birincisi 15 haziran tarihinde Fethiyede olmuştur. Bir erbaş kumandası altında bulunan bir Fransız tayyaresi makinasındaki sakatlık neticesi olarak yere inmek zaruretinde kalmıştır. Bunu 29 haziranda üç kişilik mürettebatı olan diğer bir Fransız tayyaresi yine Fethiyede karaya inmek suretile takip etmiştir.

9 temmuz tarihinde 6 kişilik mürettebatı olan büyük bir Fransız bombardıman tayyaresi de Antalyaya inmiştir.

Karadenizde Zonguldak civarında Çaycuma mevkiine iki motörlü bir Sovyet tayyaresi cebrî bir iniş yapmak mecburiyetinde kalmıştır. Bunun mürettebatı da üç kişidir. Gerek Fransız tayyarelerinin ve gerek Sovyet tayyaresinin pilotları ve sair mürettebatı Ankaraya nakledilmek suretlie burada enterne edilmişlerdir.

İskenderun limanına iltica eden gemiler

Antakya 11 (A.A.) — İskenderun limanına iltica etmiş olan Fransız harp gemileri kumandanı bugün yanında erkânı harbiyesi ve Fransız konsolosu olduğu halde vali Şükrü Sökmensuer'i makamında ziyaret etmiştir.

Antakya 11 (A.A.) — İskenderun limanına iltica eden ve kaymakam Giraud Jourdan'ın kumandasında bulunan Fransız harp gemileri şunlardır: Elan, Adour, Cid, Avotebbe, Jean Nic, Massilia, Vaillance, Marius Chambon, Marseillais, Djebel Founine ve Cirus.

Bunlardan biri avizo, biri sahil muhafaza, biri tarak ikisi de petrol gemisidir.

İstanbul seferberlik müdürü

Ankara 11 (Telefonla) — Eskişehir Seferberlik müdürü B. Kâmil Kayam İstanbul Seferberlik müdürlüğüne tayin edilmiştir.

Dikkatler:

Polise düşen mühim bir vazife

Raporu olan hastalara francala veriliyor. İhtiyacı karşılayan fırınların adedi İstanbulda eskiden dört taneymiş. Şimdi çoğaltılmış.

Bu firmların hali yürekler acısıdır: 250 gram ekmeğini alabilmesi için, bir hastanın hasta değil de âdetâ pehlivan olması lâzım. İtişmek, kakışmak, muştalamak icabediyor. Uzun zaman bekledikten ve boğuştuktan sonra, bir tanıdığımızın kapıcısı üstü başı parçalanmış bir halde eve döndü. Bu vaziyette fakir, alil ve hastaların francala alabilmeleri nasıl mümkün olur? İnsaf edilsin!

Bu gibi vaziyetler, halkı disipline alıştırmak için mükemmel fırsattır. Polise «halkı sıraya koymak» vazifesi, katî surette ve iltimassız, istisnasız olarak tahmil edilse, işin kolaylıkla üstesinden gelinir.

Galiba ilk adım, âmirlerin böyle bir lüzuma kanaat getirmeleri! Yalnız francala almak için değil, içtimaî terbiyemiz, millî âdetlerimiz bakımından böyle bir tedbire şiddetle ihtiyaç vardır.

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Bu sabahki Sovyet tebliği

Şark cephesinde mühim değişiklik yok

Monskava 12 (Radyo) — Bu sabahki Sovyet harp tebliği: 11 temmuzda cephede mühim değişiklik olmamıştır. Hava kuvvetlerimiz, düşmanın motörlü ve mekanize kuvvetleriyle hava meydanlarına muvaffakıyetli taarruzlarda bulunmuştur. Ploesti bombardıman edilmiştir.

9 - 10 temmuzda 179 düşman tayyaresi imha edilmiştir.

Çetin ve kanlı muharebeler bekleniyor

Londra 12 (A.A.) — (B.B.C.) Bütün şark cephesinde, yukarıdan aşağıya kadar Sovyet ile Alman orduları temas halindedir. Fakat bunlar, tâli mevzileri düzeltmeğe matuf müsademeler olup esaslı bir muharebe yoktur. Faaliyet şiddetlenmekte olup hakiki bir muharebeye münkalip oluyor.

Hakikatte iki taraf da tabiyevi ve straterjik tecemmüler yapmaktadır. Bu tecemmüler, pek çetin ve pek kanlı muharebelerin başlangıcıdır.

Mannerheim'in yevmî emri

Zaferiniz Kareli'yi kurtacaktır, diyor

Helsinki 12 (A.A.) — Finlândiya orduları başkumandanı mareşal Mannerheim Fin ordularına hitaben neşrettiği bir gündelik emirde ezcümle diyor ki:

«Askerler! Ayak bastığınız yerler, milletimizin kaniyle sulanmış mukaddes topraklardır. Zaferiniz Kareli'yi kurtaracaktır. Sizin hareketleriniz, Finlândiyaya büyük ve mesud bir istikbal hazırlıyacaktır.»

Japon hükûmetinin aldığı tedbirler

Tokyo 12 (A.A.) — D. N. B.: bildiriyor: Kabine bugünkü içtimaında malî, bankacılık ve nakdî sahada mühim tedbirleri ihtiva eden bir takım plânları tasvip etmiştir.

Ingiliz-Amerikan filolarının iş birliği

Amerika âyanının fikrine göre, böyle bir tedbir, Almanyaya karşı bir harp hareketi olacak

Vaşington 12 (A.A.) — İns ajansı, Şimalî Amerika ve İngiliz filolarının teşriki mesaisi hakkında vaki olan teklife bahriye encümeni âzasının fikrini sormuştur. Âzanın ekserisi B. Churchill tarafından yapılmış olan bu teklif aleyhinde bulunmuşlardır. Âyan âzası arasında umumî fikir, böyle bir tedbirin Almanya aleyhine müteveccih bir harp hareketine muadil olacağı merkezindedir.

Suriyede İngiliz harekâtı durmadı

Beyrut şehrinin ihatasına devam ediliyor

Londra 12 (A.A.) — B. B. C.: Suriyede mütareke meselesi hakkında hiç tebeddül yoktur. Vichy kaçamaklı bir yol takip etmektedir.

Bu şerait altında general Vilson askerî harekâtı durduramaz. İngiliz askerleri Beyrutu ihataya devam ediyorlar ve bilhassa şimale doğru ilerliyorlar. İngilizler, 150 kilometre uzakta olan Tel Ebyazı işgal etmişlerdir.

İngiliz tayyareleri Vichy askerlerini ve askerî tesisatını hırpalamağa devam ediyor. Tel Talah'ta büyük bir depo yakılmış, daha şimalde müteaddid depolara yangın bombaları atılmış, yarım saat infilâklar takip etmiştir. Beş Vichy tayyaresi, tayyarelerimizi püskürtmeğe teşebbüs eylemişler, fakat Avustruralya tayyarecilerin hücumuna uğramışlardır. Beş Vichy tayyaresi düşürülmüştür.

Hamah'ta hava meydanına taarruz edilbiştir. Tayyarelerimiz, yerde iki tayyare itahrip eylemişler ve diğer birçoklarını da hasara uğratmışlardır.

Beyrutta motörlü 24 Vichy gemisi taarruza uğrıyarak dağıtılmış, bir çokları vahim hasarata uğratılmıştır. Bu harekâtta yalnız iki tayyare gaybettik. Bir tayyarenin mürettebatı kurtulmuştur.

— Napoléon nereleri istiylâ etmişti, hatırında mı?..
— Hayır, amma son günlerde bizim gazeteleri istiylâ etmeğe başladı!..

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harp tebliğleri

Alman tebliği

Berlin 11 (A.A.) — Alman orduları Başkumandanlığının tebliği: İngiliz deniz nakliyatına karşı yapılmakta olan mücadelede denizaltılarımız şimali Atlantikte, ceman 27600 ton hacminde 4 düşman ticaret gemisi batırmışlardır. Peterhead adındaki 4,000 tonluk bir şilep tayyarelerimiz tarafından batırılmıştır. Dün gece muharebe tayyarelerinden müteşekkil ehemmiyetli filolar, Humber üzerinde Hull liaşe limanını müessir bir surette bombardıman etmişlerdir. Great - Yarmouth ve Bervvik limanları tesisatına da hava hücumları yapılmıştır. Şarkî ve cenubi İngilterede tayyare meydanlarile projektör bataryaları üzerine de bombalar atılmıştır.

Düşman Manş sahili üzerine yaptığı bir akın teşebbüsünde avcılarımız 21, dafi bataryalarımız 4, donanma topçumuz da 3 İngiliz tayyaresi düşürmüşlerdir.

2 Alman tayyaresi kayıptır.

Dün gece düşmanın zayıf hava teşekkülleri, garbî Almanyada muhtelif kasabalara mahdud mikdarda infilâk ve yangın bombası atmışlardır. Sivil halk arasında ehemmiyetsiz zayiat vardır.

Sovyet tebliği

Moskova 11 (A.A.) — Bu sabah neşrolunan dün geceki Rus tebliği:

Perşembe günü cephede ehemmiyetli hiç bir hâdise olmamıştır.

Sovyet tayyareleri Ostrop ve Novograd - Volins mıntakalarında düşman zırhlı cüzütamlarını bombardıman etmişlerdir.

Sovyet tayyareleri garbî Dvina'yı geçmekte olan düşman kıtalarına da muvaffakiyetli taarruzlarda bulunmuşlar ve yerde düşman tayyarelerini bombalamışlardır.

Hava muharebelerinde ve düşman tayyare meydanlarına karşı yapılan harekâtta Sovyet tayyarecileri 28 düşman tayyaresini tahrib etmişlerdir ve kendileri ancak 6 tayyare kaybetmişlerdir.

İtalyan tebliği

Roma 11 (A.A.) — İtalyan Başkumandanlığının tebliği: Tayyarelerimiz Kıbrıs'da Lefkoşa tayyare meydanını yeniden bombalamışlar ve yerde bulunan düşman tayyarelerini tahrib etmişlerdir. Diğer tayyare filolarımız Hayfada petrol depolarına hücum eylemişlerdir. Petrol depolarında çıkan yangınlar saatlerce devam etmiştir.

Şimali Afrikada mihver kuvvetleri Tobruk liman tesisatını bombardıman etmişler ve Sollum'un şarkında nakliye vasıtalarını mitralyöz ateşine tutmuşlardır.

Düşman tayyareleri Bingazi ve Derne üzerine akınlar yapmışlardır.

Şarkî Afrikada ileri kıtalarımız Amara mıntakasında hareketlerine devam etmektedirler. Düşman tayyareleri Gondar mıntakasında hava akınları yapmağa teşebbüs etmişler fakat avcı tayyarelerimizin mukabelesile karşılaşmışlardır. Avcı tayyarelerimiz iki düşman tayyaresi düşürmüşlerdir. Evlerde vahim hasarlar olmuş, 15 kişi ölmüş 33 kişi yaralanmıştır. Düşman hücumu üç saat kadar sürmüştür.

Islandanın işgali

Hâdise Portekizde büyük bir alâka uyandırdı

Bir tabur Portekiz piyadesi Asor adalarına hareket etti

Lizbon 11 (A.A.) — Joao Belo vapuru dün bir tabur piyade ile Lizbon'dan Asor adalarına hareket etmiştir.

Lizbon 11 (A.A.) — Islandanın Amerikan kıtaları tarafından işgali Portekizde de büyük bir alâka uyandırmıştır. Bu vesile ile Atlantikteki Portekiz adaları hakkında endişe izhar edilmektedir.

Amerika, Portekizde ve müstemlekelerinde, Sibiryada askerî üsler elde etmeğe çalışmıyacak

Vaşington 11 (A.A.) — Tokyo radyosunun bazı haberleri hakkında gazetecilerin sorduğu suallere cevap veren hariciye müsteşarı B. Welles demiştir ki:

(Devamı sahife 7 sütun 5 de)

Amerikan Kızılhaçının hediyesi

Londra 11 (A.A.) — Kızılhaç teşkilâtının bildirdiğine göre, Amerika Kızılhaçının hediyesi olarak 500,000 dolarlık malzeme son zamanlarda Mısır'a gelmiştir.

Mütareke talebine İngiliz cevabı

Fransanın bu cevaba karşı verdiği nota

Vichy 11 (A.A.) — O.F.İ.: İngilterenin Vaşington büyük elçisi, general Dentz tarafından yapılan mütareke alebine cevap olarak Birleşik Amerikanın Vichy'deki büyük elçisi vasıtasi e bir nota tevdi etmiştir.

İngiliz notası şu hususları bildirmektedir:

1 — Müttefiklerin Suriyede, bu memleketin Orta Şarktaki müttefik askeri mevzilerine karşı düşman kara ve hava kuvvetleri için üs olarak kullanı masına mâni olmaktan başka hedefleri yoktur.

Keza müttefikler Suriyeye girerken Arab halka karşı istiklâl temitanı vermek suretile teahhüde girmişlerdir. Büyük Britanya general Catroux'nun bu beyanatını teyid eylemiştir.

Suriye ve Lübnan'daki Fransız mümessilliği Suriye ve Lübnan'a verilen istiklâl vaadi çerçevesi dahilinde olarak hür Fransız makamları tarafından temin edilecektir.

2 — Müttefikler Suriyede harbeden Fransızlar hakkında tam bir umumi af bahşetmeğe âmadedirler.

Müttefikler Suriyedeki harp malzemesinin teslimini, Fransız kuvvetlerinin müttefikler davasına iltihaka serbes olmalarını taleb ederler. Bu davaya iltihaktan imtina edenler allelerile birlikte memleketlerine gönderileceklerdir. Bütün liman ve petrol tesisatile diğer tesisat müttefik kuvvetlere iyi bir halde teslim edilecektir. Bu kuvvetler harp devam ettiği müddetçe Suriyeyi askeri işgalleri altında bulundurmak hakkını haiz olacaklardır. Bütün harp gemileri Beyrutta enterne edilmek üzere sağlam olarak teslim edilecektir. Bu gemilerin harpten sonra «birleşmiş Fransa»ya iadesi temin ve tekeffül edilmektedir.

Suriyedeki bütün Alman ve İtalyanlar enterne edilmek üzere teslim edileceklerdir.

Suriye ve Lübnan hakkındaki abloka kaldırılacak ve bu memleketler sterlin blokuna ithal edileceklerdir. Bütün İngiliz esirleri serbes bırakılacaklardır.

Bazı haberler İngiliz subaylarının enterne edilmek üzere Fransaya gönderildiklerini bildirdiğinden İngiliz makamları bunların serbes bırakılmalarına intizaren ellerinde rehineler tutacaklardır.

General Dentz bu şartları müzakereye esas olarak kabul ettiği takdirde muhasamat derhal kesilecektir.

Fransız notası

İngiliz hükûmetine gönderilmek üzere 11 temmuz saat 16 da Vichy'deki Amerika büyük elçisine verilen Fransız notasında şu hususlar bildirilmektedir:

Fransız hükûmeti, İngiliz tekliflerinin birinci maddesinde münderiç siyasî şartların Fransanın hakları ve idame vazifesile mükellef olduğu manda imtiyazlarile kabili telif olmadığını esefle müşahede ve tesbit etmektedir. Fransa, Suriye ve Lübnan'ı hür milletler haline getirmek için bu memleketlerin mümkün olduğu kadar çabuk kurtulmaları hususunda mandanın kendisine verdiği vazifeyi daima esas hedef olarak telâkki etmiştir. Fransa teahhütlerinde kusur etmek niyetinde değildir. Fakat bunun zamanını yalnız kendi mesuliyeti altında intihap edecek ve bu istiklâlin tarzını kendisi tayin edecektir. Başka hiç bir hükûmet bu hususta muteber olacak surette Fransanın yerine kaim olamaz. Buna binaen Britanya hükûmetinin Suriye ve Lübnanı kurtarmak için yaptığı beyanat keenlemyekûndür.

Diğer cihetten Fransız hükûmeti, de Gaulle ve Catroux gibi memleketlerine ihanet etmiş olan Fransızlarla her ne vesile ile olursa olsun müzakerelere girişemez.

Fransız hükûmeti, İngiliz hükûmeti tarafından tekliflerinin ikinci maddesinde kullanılan «Tam umumi af» ifadesini kabul edemez. Memleketlerinin hükûmeti tarafından verilen emre itaat etmiş olan Fransız askerlerinin affedilecek halleri yoktur.

Fransız hükûmeti menfaatlerine ve vekar ve şerefine bu kadar aykırı bir mütarekeyi imza edemez.

İngiliz hükûmeti başladığı mücadeleyi gayri insani bir surette uzatmak mesuliyetini üzerine aldığı takdirde, fiilen karşılaşacağı vaziyete uyan tedbirleri almak için general Dentz'e Fransız hükûmetinin itimadı vardır.»

Cemil Dino Şimalî Epir komiseri oldu

Roma 11 (A.A.) — B. Mussolini büyük elçi B. Cemil Dino'yu Şimalî Epir'de Arnavutlarla meskûn Kameriça mıntakasında fevkalâde komiser tayin etmiştir.

Odun fiatleri

Belediye mahallinde tedkikler yaptıracak

Odun satışları hakkında fiat murakabe komisyonu tarafından geçen seneki narhın tatbik edilmesine karar verildiğini ve toptancıların bu fiatlere itiraz ettiklerini yazmıştık.

Şehrimizdeki toptancılar dün İstanbul fiat murakabe bürosu ile belediye iktisad müdürlüğüne bir maliyet listesi vermişlerdir. Bu liste ile geçen sene çekisi 280 kuruşa malolan odunun bu sene kendilerine 424 kuruşa malolduğunu iddia etmişler ve buna göre kâr hadleri tayin edilerek yeni fiat tesbit edilmesini istemişlerdir..

Oduncuların verdiği listeye göre odunun çekisine, ormanda ağaç ve devlet orman resmi olarak 50, kesme bedeli 20, ormandan deniz iskelelerine nakil ücreti 120, idare ve işletme masrafları 90, İskelelerden İstanbula kayık, motör navlunu 180, ve fire için de 24 kuruş masraf olmakta ve yekûn 420 kuruş tutmaktadır. Buna göre geçen seneye nazaran bu yıl maliyet fiatlerinde 144 kuruşluk bir fark vardır. Bunun 64 kuruşu kesme ve araba masrafları ve diğeri de kayık nakliye ücretlerinin artmasından ileri gelmektedir.

Oduncuların bu iddiası karşısında murakabe komisyonu ve belediye odun kesme mıntakalarına birer memur göndererek maliyet fiatlerini mahallinde tetkik ettirmeğe karar vermiştir.

Alâkadarların fikirlerine göre toptancıların ormandan iskeleye kadar nakliye işi için koydukları 120 kuruş fiat çoktur. Çünkü bu mıntakalarda köylü ekseriya kestiği odunu kendisi hayvanile ve diğer vesaitile iskeleye kadar getirmektedir. Belediyenin göndereceği memur Vize, Kandıra ve diğer bazı mıntakalarda tetkiklerde bulunacaktır.

Vaşingtonda bir mülâkat

Sovyet sefiri, B. Roosevelte Rusyanın ihtiyaçları hakkında bir liste verdi

Londra 11 (A.A.) — Vaşingtondan bildirildiğine göre Sovyet sefiri Roosevelt ile uzun bir mülâkat yapmıştır. Sefirin Reisicümhura Alman-Sovyet harb. ve Sovyet kıtalarının son günlerde elde ettikleri muvaffakiyetler hakkında izahat verdiği zannedilmektedir.

Vaşington 11 (A.A.) — Sovyet Rusyanın Vaşington büyük elçisi B. Umanski, matbuat mümessillerine beyanat bulunarak Reisicümhur B. Roosevelt ile Amerikanın Sovyetlere yardımı meselesi de dahil olduğu halde Alman - Rus ihtilâfından münbais bütün meseleleri görüşmüş olduğunu söylemiştir.

Sefir, B. Roosevelte Rusyanın yeni ihtiyaçlarının listesini vermiş olduğunu çünkü Amerikanın Sovyet Rusyanın Amerikaya yapmak arzusunda bulunduğu hususî siparişlere vakıf bulunduğunu ilâve etmiştir.

Hususî takas

Talimatname dünden itibaren meriyete girdi

Ankara 11 (Telefonla) — Hususî takas talimatnamesi bugünkü Resmi Gazete ile neşrolunarak meriyete girmiştir. Hususi takastan maksad 2 nci maddede bahsi geçen memleketlerden her hangi birisile bu talimatname hükümleri dairesinde yapılacak olan mal mübadelesidir. İkinci madde şöyledir.

«Türkiye ile ticaret ve tediye anlaşması bulunan memleketlerle anlaşmaları hükümlerine tevfikan yapılacak hususî muameleleri Merkez bankası tarafından, Türkiye ile ticaret ve tediye anlaşması bulunmıyan memleketlerle yapılacak hususî takas muameleleri takas limitet şirketi tarafından tedvir olunur.»

Diğer taraftan talimatname hususi takas suretile ithalât ve ihracatın ne suretle yapılacağı hakkında hükümleri de ihtiva etmektedir .

Erzurumun suyu

Ankara 11 (Telefonla) — Erzurum şehrine su getirilmesi için yapılan etüdler bitmiştir. Tesisat için lâzım olan boruların tercihan Karabükten temini için tedbirler alınmıştır.

İaşe umum müdürü

Ankara 11 (Telefonla) — İaşe umum müdürlüğüne Saip Sarper'in tayini kararlaştırılmıştır.

İzmit klor fabrikasının temeli bu hafta atılacak

İzmit 11 (Telefonla) — İnşası kararlaştırılmış ve iki sene evvel hazırlığına başlanmış olan Klor fabrikasının temelatma merasimi önümüzdeki hafta içinde yapılacaktır.

Amerikanın yeni kararı

San Fransisco koyunun ağzına mayn döküldü

Washington 11 (A.A.) — Bahriye nezareti San Fransisco koyunun ağzına mayn döküldüğünü vapurculara bildirmiştir. Vapurlara Milericks fenerinin 6 kilometre kadar cenubu garbisinde, mezkûr mıntakanın dışında kalmaları tavsiye olunmaktadır.

Bu mayn dökülmesinin mutat askerî manevralar cümlesinden olduğu belli değilse de maynların gayri muayyen müddetle dökülü kalacağı haber verilmektedir.

B. Roosevelt donanma ve deniz komisyonu için yeniden tahsisat istedi

Vaşington 11 (A.A.) — B. Roosevelt bugün kongreden donanma ve deniz komisyonu için 3 milyar 323.000.000 dolar tahsisat istemiştir.

Baba tabancası

Bir çocuk eline geçirdiği tabanca ile arkadaşını öldürdü

İzmit 11 (Telefonla) — Bugün burada biri 11, diğeri 15 yaşında iki çocuk arasında feci bir kaza oldu ve bu kaza 11 yaşındaki çocuğun ölümile neticelendi. Zabıtanın tahkikatına göre hadise şöyle olmuştur:

İdarei hususiye müfettişlerinden B. Cemalin oğlu 15 yaşında Sadeddin her nasılsa babasının tabancasını eline geçirmiş ve komşularından baş muallim B. Cemilin oğlu 11 yaşında Ümid Vuralp'ın yanına gelmiştir. Ümid tabancayı istemiş, Sadeddin vermemiş ve iki çocuk arasında kavga başlamıştır. Bu sırada tabanca ateş almış, kurşun Ümid'in beynine saplanmıştır. Zavallı Ümid derhal Memleket hastanesine kaldırılmışsa da bir saat sonra ölmüştür.

Zabıta ve müddeiumumilik tahkikata devam etmektedir .

Amerikan - Alman deniz muharebesi mi?

Bu şayialar hakkında Bahriye Nazırından malûmat istendi

Vaşinyton 11 (A.A.) — Amerikan harp gemilerile Alman gemileri arasında hakikî bir muharebe olduğu hakkında dolaşan şayialar hakkında ifadelerine müracaat edilmek üzere bahriye nazırı albay Knox ve donanma kumandanı amiral Stark âyan meclisi bahriye encümeni tarafından davet edilmişlerdir.

Harb daha iki sene sürecekmiş

Londradan gelen bir telgrafa göre Almanlar bu kanaate vasıl olmuşlar

Londra 11 (A.A.) — Almanya, endişe içindedir. Bunu inkâra mecal yoktur. Bitaraf memleketlerden birinin tabiiyetinde bulunan ve kendisi de bitaraf olan bir adam, Reuter ajansı muhabirine yukarıdaki beyanatta bulunmuş ve şu izahatı vermiştir:

Evvelâ İngiliz tayyarelerinin yapmakta oldukları bombardımanlar, maddî ve manevî tesirler yapmaktadır. Bu tayyarelerin pek tahripkâr olan hücumlarını yenilemelerinden korkulmaktadır.

Saniyen Hitlerin İngilizlere taarruz için hazırlanmış olan alayları Rusyaya ânî surette taarruz edilmesi Almanyada yalnız hayret tevlid etmekle kalmamış, bunun bir hata olduğu kanaati de hasıl olmuştur.

Bu ana kadar harbin bu sene sona ereceği tahmin edilmekte idi. Rusların mağlûp edileceği zannolunmakta idi. Halbuki şimdi harbin daha iki sene süreceği tahmin olunuyor. Almanların tahrip edilmiş gemilerin mikdarı hakkında vermiş oldukları rakamların doğru olmasından şüphe edilmektedir.

Bazı Almanlar yavaş yavaş Amerikalıların da yardımiyle İngiliz hava kuvvetlerinin âzamî satvetini bulmadan evvel Alman hava kuvvetlerinin bitkin bir hale gelmesi korkusundan bahsetmeğe başlamışlardır.

İngiliz tayyarelerinin akınları neticesinde husule gelen hasaratı gizlemek için Almanlar tarafından sarfedilen gayretler halkı bu hasaratın zannedildiğinden daha mühim olduğuna inandırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Almanların büyük bir kısmı Stalinden ve eserlerinden nefret etmekle beraber halk, Hitlerin bolşevizm den ziyade İngiltereye taarruz etmeden evvel Sovyetlerin askerî kudretini imha etmek niyetile harekete geçtiğini söylemektedir. Şarkta açılan muharebenin müsaid neticeler vermediği ve Rusyaya taarruz etmekle İngiltereye hazırlıklarını ikmal için fırsat verilmiş olduğu söylenmektedir.

General Wavell Hindistana vâsıl oldu

Bombay 11 (A.A.) — General Wavell, cuma sabahı Hindistana gelmiştir.

İngiliz harp gemileri

Bir kafile Akdenize, biri de Atlantiğe açıldı

La Linea 11 (A.A.) — 2 mayn dökücü gemi ile altı ticaret gemisi Cebelüttarık'dan şimalî Akdenize hareket etmiştir. Bunlara 4 muhrip refakat etmektedir.

21 vapurdan müteşekkil diğer bir kafile de 3 muhriple 2 karakol gemisinin ve birçok deniz tayyaresinin himayesinde olarak Cebelüttarık'dan şimalî Atlantiğe doğru yola çıkmıştır. 1 tayyare gemisi, 1 kruvazör, 6 muhrip ve 3 denizaltı halen limanda demirli bulunmaktadır.

Berlin 11 (A.A.) — D. N. B. ajansının öğrendiğine göre, Alman bahriyesine mensup uzun menzilli bir batarya bugün bir İngiliz vapur kafilesini ateşe tutmuştur. İngiliz vapurları geri dönmek mecburiyetinde kalmışlardır.

Japonya Siyam'ın kauçuk mahsulünü satın alıyor

Singapur 11 (A.A.) — O. F. İ.: Çok emin bir menbadan öğrenildiğine göre Japon hükûmeti Siyam hükûmetile Siyamın kauçuk mahsulünün büyük bir kısmını satın almak için bir itilâfname akdetmiştir.

Bu kauçuğun satın alınması plânı, iki senelik mahsul hakkındadır. Japonya daha geçenlerde Fransız Hindiçinisinden mühim miktarda kauçuk satın almış idi.

ALi ile VELİ

Kütahya cinsi tabak çanak ve fincanlar

Ali — İktisad Vekâleti, yerli porselen ve çini sanayiinin inkişafı için bazı esaslı tedbirler almağı kararlaştırmış. Kütahya mıntakasında her nevi tabak, çanak, fincan gibi lüzumlu eşyanın en iyi cinslerinin imâli mümkün olduğu halde buradaki imalâthanelerin geniş mikyasta faaliyette bulunmamaları yüzünden ihtiyacın büyük bir kısmı dışardan getirildiğini tesbit etmiş. Avrupa harbi başlıyalıdanberi ise, bu nevi mallardan pek az ithal olunmaktaymış. Kırılır cinsten oldukları için, tabak, çanak, fincan ve saire çabucak imha edildiğinden azalmaktadır; malûm. Bunu nazarı itibara alan İktisad Vekâleti Kütahyadaki imalâthanelerin faaliyetini arttırmak için esaslı tedkiklere girişmiş...

Veli — Âlâ... Fakat bu kadar mı?

— Bu kadar ya... Daha ne olacaktı ki?

— Yeni başlanacak olan bu seri halindeki imalâtın bir de estetik cihetini düşünmeli. Güzel sanatlar akademisinin ve oradaki yerli, ecnebi mütehassısların fikirlerinden istifade etmeli. Ticaretle ince sanayii birleştirmenin yoluna bakmalı! **Aliveli**

Cenubî Amerika harbi

Peru hükûmeti tavassut teklifini kabul etmedi

Buenos - Aires 11 (A.A.) — O. F. İ.: Başvekâlet Peru ile Ekuatör arasındaki ihtilâf hakkında Brezilyanın, Amerikanın ve diğer Amerikan cümhuriyetlerinin mümessilleri ile teması muhafaza etmektedir.

Hariciye müsteşarı Gache, bütün kıtadaki memleketlerin uzlaşma hususundaki teşebbüslere iştirak etmeleri, bitaraf bir mıntaka tesisi ve askerî kıtaların hududların her iki tarafında da on beşer kilometre geri çekilmesine dair yapılan teklife müzaheret etmeleri arzusunu izhar etmiştir.

Başvekil Guinazu bu hususta Peru sefiri Benovadis ile görüşmüştür. Zannedildiğine göre Benovadis tavassut teklifi hakkında Perunun cevabını bildirmiştir.

Menfî olan bu cevabda evvelce Arjantin, Brezilya ve Amerika tarafından ileri sürülen sebebler tekrar edilmektedir.

Toz halinde et!

Avustralyada yapılan tecrübe iyi netice verdi

Sydney 11 (A.A.) — Avustralyada öküz etini teksif edilmiş toz haline getirmek için bir tecrübe yapılmıştır. Altı sene evvel yapılan ve bu tozu ihtiva eden bir teneke kutu açılmış ve teksif edilmiş tozun hiç bozulmamış olduğu görülmüştür.

Moskovadan hareket eden Japonlar

Helsinki 11 (A.A.) — Moskovadaki Japon büyük elçiliği memurlarından 16 sı bugün Manculi'ye muvasalat etmiştir. Büyük elçilik memurlarından diğer onu ile Moskovada ikamet eden Japonlardan üçü bugün Moskovadan Manculiye hareket etmişlerdir.

VEFAT

Ankarada jandarma Önyüzbaşısı Mithat. Son Telgraf gazetesi makine şefi Zihni, Adıyamanda Kuyucak nahiye müdürü Nusret ve Ekremin pederleri, Çeşme eşrafından binbaşı müteakidi Mustafa Sıtkı Ildız dün 94 yaşında olduğu halde eceli mev'udile hakkın rahmetine ulaşmıştır.

Cenazesi, Nuruosmaniye caddesinde 56 numaradaki evinden kaldırılarak namazı Eyüp camiinde eda edildikten sonra şehitliğe defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

ŞEHİR HABERLERİ

AKŞAMDAN AKŞAMA

Zavallı Satılmış!

Yenicamiin etrafı, yavaş fakat emin adımlarla genişliyor. Şimdilik eski kuşçuların arsası temizlenmekte. Yakında muntazam asfalt bir yol, iki köprüyü sahilden biribirine bağlıyacak. Fakat yeni inşaatın bittiği noktadan itibaren, eski feci hal, bütün kirliliği ve çirkinliği ile — bıçakla kesilircesine — başlamaktadır.

Balıkların satıldığı pis ve çirkefli sokak. Hemen oracıkta köfte kızartanlar; seyyar mahallebiciler; pireli paçavralarını güneşte teşhir edenler; kaldırım üstünde nargilesini içen birine ille «Hakikî yeni hayat» satmak için musallat olan bir hilei şeriyeli dilenci kadın; gemiden karpuzları elden ele uçurup nakleden küçük hamallar; ve:

— Otuz iki dişe mızıka çaldırıyor! - diye haykıran testili ve maşrapalı bir oğlan.

Görünüşe nazaran suyu her halde soğuk değildir. Soğuk olduğunu farzetsek bile, demek, bütün müşterilerinin baştan başa çürük dişli olduklarını farzediyor.

Derken:

— Bir kurusa ayran!

Yarabbi!... Nedir bu satılan mayi acaba?... Malzemesi ne? Kârı yüzde kaç?...

Modernleşen İstanbulun tam göbeğinde, burası tam mânasile bir Şark pazarı...

Azıcık ötede, 200 kiloluk istavrit azmanlarının baltayla kafaları kesiliyor. Bu işi gören ihtiyar ve muşambalı yahudiye, arkadaşları bir kova su boca ederek nahoş bir lâtife yapıyorlar. Daha içerde, küçük küçük sepetler içinde balıklar mezada konmuş:

— Yüz beş... Yüz on... Yüz on beş... İki kilo mercan Yenicamili Osmanda kaldı...

Hayret: Soyadı kullanılmıyor da, balıkçı vatandaşlar hâlâ, «Fatihli Hasan», «Karagümrüklü Ahmed» tarzında biribirinder. tefrik ediliyor.

Kırk elli metrelik bir saha üzerinde bütün bu manzaraları seyrederken, minimini bir çocuk musallat oldu:

— İskarpinlerini boyayayım, ağabey...

— İstemem...

— Boyayayım... Çamurlanmış, baksana!...

Yüzü gözü kir pas içinde olmakla beraber, sevimli bir yavrucaktı. Kıramadım:

— Haydi bakalım... - diye, oradaki bir kahvenin iskemlesine çöktüm... Elinden kurtulamıyacağız anlaşılan... Boya...

Aramızda bir ahbaplık başladı: Günde vasati elli kuruş kazanıyormuş... Öğle yemeği olarak «yüz dirhem» ekmekle yüz paralık katık yermiş... Katık mı? Adam sen de, ne olacak? Ya zeytin, ya peynir... Yok, hayır... Şu köftelerden ağzına koymazmış. Cünkü neyle yapıldıkları belli değilmiş... Ötede kızartılan balıkların dilimi ise 7,5 kuruşa... Pahalı... Genc ahbabımın adı: «Satılmış»... Annesinin daha evvel başka çocukları ölmüş. Bir itikat mucibince, bunu sözde başka bir kadına satmış: böylece yaşamasını temin etmiş... Şimdi babası askerde... Anacığını o geçindiriyor... Bu kutuyu dört buçuk kâğıda almış... Fakat bir derdi var: Yaman derd!... Belediye memurları kovalıyorlar. Rahat çalışmasına müsaade etmiyorlar... Sayed yakalarlarsa, sandığını kırarlarmış... Peki dilensin mi?... Anacığını neyle geçindirsin?... Öteki serseri oğlanları gösteriyor: Bunlardan mı olsun?... Ne yapsın?...

Haydi bakalım, bütün büyükler bir araya gelerek şu küçüğün müşkülünü halledelim: Ne yapsın?...

***

Böylelerine karşı cemiyetin takındığı «Belediye tazyiki» siyaseti tamamile yanlış değil mi?... Onun kutusunu kırmak, işine mâni olmak şöyle dursun, serserilikten kurtulup boyacılığa yükselen (ve buna yakın bir hizmet gören) çocuğun üstünü başını hale yola sokabilmeli; namuskârane çalıştığ müddetçe diğer hususatına da hizmet edecek hayırperver cemiyetler kurabilmeli; bunlar Belediye ile elele vererek çalışmalı...

Galiba, icabedenin tam zıddını yapıyoruz.

(Vâ - Nû)

Dahiliye Vekili

Dün belediyede vali ve belediye reisi ile görüştü

Dahiliye Vekili B. Faik Öztrak dün öğleden sonra Belediyeye gelerek Vali ve Belediye Reisi Dr. B. Lûtfi Kırdardan muhtelif meseleler etrafında izahat almıştır. Vekil Belediyede kabul ettiği bir muharririmize, İstanbula istirahat etmek maksadile geldiğini, hiç bir resmi işle meşgul olmıyacağını söylemiş ve kendisine sorulan suallere şu cevapları vermiştir:

«Asker ailelerine yardım lâyihası tatil devresinden sonra Meclise sevkolunacaktır. Bu lâyihada İstanbul Belediyesinin projesinde mevzuubahs olan esaslar mevcuttur. Ahşap evlerin istimlâki hususunda henüz hiç bir kararımız yoktur. Maamafih Belediye kendi mevduat ve imkânı dahilinde buna lüzum gördüğü takdirde parça parça veyahud da muayyen blokları istimlâk edebilir.

Mahalle teşkilâtının değiştirilmesi mevzuubahs değildir. Bu tatil devresinden sonra Meclise sevkolunacak belli başlı lâyihalar arasında nahiye müdürleri için Meclise geçen sefer de arzettiğimiz lâyiha ve asker ailelerine yardım lâyihası vardır. Nahiye müdürleri için hazırlanan lâyiha Büyük Millet Meclisi adliye encümenindedir.»

72 numara İstinye iskelesine bindirdi

Şirketi Hayriyenin 72 numaralı vapuru dün sabah İstinye iskelesine bindirmşi ve iskelenin ön kısmını tamamen parçalamıştır. Hadise vapur saat 7,50 de köprüye gelirken olmuştur. Kaza neticesinde insanca zayiat olmamış, vapur da hasara uğramamıştır.

Noksan kalan dersler bu sene tamamlanacak

Maarif Vekâleti bu yıl bütün mekteplerde tedrisatın 15 nisanda tamamlanması üzerine bitmeyen müfredat programlarını ikmal etmek üzere bu sene tedrisata bu noksanları ilâve etmeğe karar vermiştir. Her vilâyet maarif müdürlüğü noksan kalan tedrisat hakkında Vekâlete bir rapor göndermiştir. Vekâlet bu raporları tasnif etmiştir. Yeni ders senesinde bu dersleri vermek üzere zaman ayrılacaktır. Bu zaman zarfında her sınıf ders öğretmeni geçen yılın noksan kalan müfredatını ikmal edecektir.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre ikmal imtihanlarına bir eylûlden itibaren başlanması kuvvetle muhtemeldir.

Eski Türk uslûbunda kahveler

Çamlıca tepesile Beyazıtta yapılacak kahvelerin projeleri hazırlandı

İstanbul Belediyesi şehrin muhtelif yerlerinde eski Türk uslûbunda kahveler inşa etmeğe karar vermişti. Bu kahvelerden ilk ikisi Çamlıca tepesile Beyazıd meydanında yapılacaktır.

Bunlara aid projeler şehircilik mütehassısı B. Prost tarafından hazırlanmış ve valiye arzolunmuştur. Vali ve Belediye Reisi projeleri muvafık bulmuştur.

Projeler imar müdürlüğü tarafından Ankaraya, Nafıa Vekâletine gönderilecektir. Vekâlet projeyi tasdik ettiği takdirde derhal inşaata başlanacaktır. İnşaat için lâzım gelen tahsisat Belediye bütçesinden temin olunacaktır.

Adliye Vekili dün adliyede tedkiklerde bulundu

Vekilin adliyeye aid muhtelif işler hakkında muharririmize beyanatı

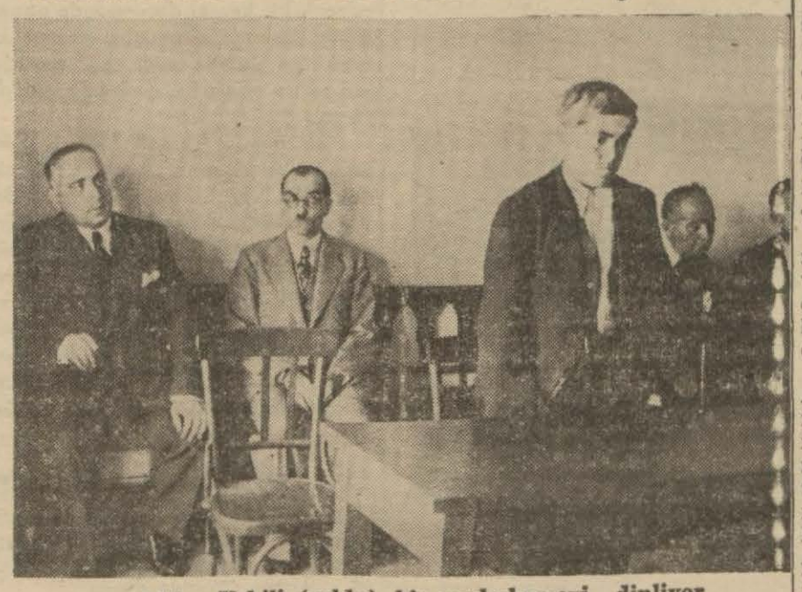

Adliye Vekili (solda) bir muhakemeyi dinliyor

Evvelki sabah şehrimize gelen Adliye Vekili B. Hasan Saffeddin Menemencioğlu dün sabah adliyede umumi bir teftiş ve tedkikte bulunmuştur. Vekil, evvelâ müddeiumumi B. Hikmet Onat'ı ziyaret etmiş, bir müddet görüştükten sonra B. Hikmet Onat, Vekile İstanbul müddeiumumi muavinlerini takdim etmiştir. Vekil müteakiben yanında kalemi mahsus müdürü B. Şakir ve müddeiumumi olduğu halde üst kata çıkarak mahkemeleri gözden geçirmiştir.

B. Hasan Menemencioğlu, evvelâ asliye birinci ceza mahkemesine girmiş, burada kısa bir muhakeme dinledikten sonra asliye ikinci ceza mahkemesine geçmiş, burada da oldukça uzun süren bir davayı takip etmiştir.

B. Saffeddin Menemencioğlu, bilâhare adliye doktorlarının bulunduğu odaya girmiş, orada adliye doktorları B. Enver Karan ve B. Hikmet Tümer kendisine takdim edilmiştir. Vekil, bundan sonra, birinci tedkik bürosuna girmiş, burada yeni teşkil edilen kütüphaneyi görmüş ve beğenmiştir

B. Hasan Menemencioğlu, bundan sonra ikinci tedkik bürosuna girmiş, burada bilhassa defterler ve muhabere kuyudatı üzerinde meşgul olmuştur.

Vekil, müteakiben sorgu dairelerini gezmiş cürmümeşhud müddeiumumiliğinin bir sirkat işile meşgul olduğu bir sırada yapılan hazırlık tahkikatında bulunmuştur.

Vekil, öğleden sonra saat bire doğru adliyeden ayrılmış, yemeği müteakip tekrar adliyeye gelerek meşgul olmuştur.

B. Hasan Menemencioğlu, kendisine müracaat eden bir muharririmize muhtelif adliye işleri hakkında şu beyanatta bulunmuştur:

«İstanbula istirahat etmek için geldim. Bu fırsattan istifade ederek adliyenin faaliyetini yakından görmek üzere mahkemeleri takip ettim. Mahyandırlar. Vakit buldukça sulh mahkemelerini ve İstanbul ve Üsküdar cezaevlerini de göreceğim.

Müsaid zamanı geldiği vakit inşası mukarrer olan adliye binasına başlanılmak üzere şimdiden projelerini de tedkik edeceğim. Ve bu zamanın hululünde hemen inşaata başlanabilmek üzere lâzım olan hazırlıkları ikmal ettirmeğe çalışacağım. Buradan İmralıya giderek İmralıda çalışanları yakından göreceğim. Ve hasad zamanı içinde bulunduğumuzdan oraya gönderilmiş olan biçme ve harman makinelerinin çalışma tarzını tedkik edeceğim. İmralı cezaevi beklediğimiz neticeleri tahakkuk ettirdiği için çok memnunum. Malûm olduğu üzere burada sekiz yüz kişi çalışmaktadır. Bunların içinden hiç biri, orada tesis edilen nizamı ve istenilen faaliyeti bozacak hiç bir harekette bulunmamışlardır. Zonguldak kömür havzasında ve Karabük sahasında çalıştırdıklarımız da aynı şekilde sakin bir surette meşgul olmaktadırlar.

Adliye Vekâleti bu teşebbüslerin çok iyi netice vermekte olduğunu tecrübe ile anladığı için cezaevlerimizde bulunan mahkûmlardan büyük bir kısmını pek yakında toprağı verimli olan Muğla vilâyetine sevkederek orada Ziraat Vekâletinin işletmekte olduğu arazide çalıştıracaktır. Bunun gibi tesis edilecek bir kaç zirai müessese daha vücude getirilebildiği takdirde uzun müddetli mahkûmlardan hemen hepsi açık havada ve serbes şekilde çalıştırılmış olacaklardır.

Şimdiye kadar gördüğüm mahkûmlar arasında ruhi redaet sahibine tesadüf etmedim. Hepsi sakin ruhlu, selim ahlâklıdırlar. Çalışmak için büyük arzu göstermektedirler. Adliye Vekâleti de bunları çalışma vaziyetinden mahrum etmemek için elinden gelen gayreti sarfetmekedir.

— Adli sicil teşkilâtı hakkında fikriniz nedir?

— Adli sicil teşkilâtı her medeni memlekette vücude getirilmiştir. Bizim memleketteki bir iki vilâyetimiz müstesna olmak şartile profesyonel ve cürüm işlemeğe doğru müemayil insanlar bulunmadığı için belki şimdi sicilli adli teşkilâtı kendine şiddetle ihtiyaç hissettirmemekte ise de zaman ilerledikçe bilhassa şehirlerde faaliyette bulunan mücrimlerin mazilerini tanımak ve hususile şimdiki nakil vasıtalarına nazaran büyük mesafelerin ehemmiyeti kalmamasıan ve yabancı devletlerle olan sıkı iktisadi ve ticari münasebat gözönüne alınacak olursa memleketin ehemmiyeti bakımından bu teşkilâta ne kadar büyük bir ihtiyaç mevcud olduğu kolayca teslim edilir. Adliye Vekâleti bu ihtiyacın da biran evvel temin edilmesi için icap eden projeleri hazırlamıştır.

— Adliye Vekâletince harç tarifelerinin tadili hususunda bir teşebbüs var mıdır?

— Harç tarifesi kanunu üzerinde çalışılıyor. Bu kanunun tadilinde takip edilecek hedef şudur: Dava miktarı arttıkça harç azalmalıdır. Kanunlarımızın ihtiva ettiği akidlerden bir çoğu harç tarifesi kanununun şümulü haricinde kalmıştır. Bu akidlerin de az çok birer harca tâbi olması lâzımdır. Hazırlanmakta olan harç tarifesi kanun lâyihası mahkûmünbih arttıkça alınacak harç mütenakıs sisteme tâbi olarak azalacakır.

Buna mukabil harç tarifesi kanununun şumulü haricinde kalan bir çok akidler harca tâbi tutulacaktır.»

Yağ fiatleri neden yükseldi?

Yağ satışlarile stokları hakkında mürakabe teşkilâtı tarafından yapılan tahkikat dün neticelenmiş ve memurlar raporlarını büroya vermişlerdir. Tahkikata göre yağ fiatlerinin istihsal mıntakalarında yükseldiği ve bazı toptancıların da lüzumundan fazla stok yaparak fiat yükselişine sebep oldukları anlaşılmıştır. Komisyon istihsal mıntakalarında alacağı maliyet fiatlerine göre âzami satış hadlerini yeniden tesbit edecektir.

Yaz tarifesi

Denizyolları idaresinin tarifede yaptığı değişiklikler

Devlet Denizyolları idaresinin Adalar, Anadolu iskeleleri ve Yalova hattında yaz tarifeleri bu sabahtan itibaren başlıyacaktır. İdare ilkbahar tarifelerini oldukça geniş tutmuş olduğundan yeni tarifelerde esaslı bir değişiklik yapılmamıştır. Yalnız Yalova kaplıcaları için daha erken vapur tahrik edilmesi icab ettiğinden bu seferlerde tadilât yapılmış ve Adalardaki plâjlar için de tarifelerde küçük değişiklikler olmuştur.

Yeni tarifelere göre evvelce Köprüden Yalovaya 19,15 de hareket eden vapur bundan sonra 17,45 de hareket edecektir. Sabahları Yalovadan 6,10da kalkan vapur da 6,45 de hareket edecektir.

Yeni tarifelerle Yürükali plâjı ile Adalar ve Bostancı Maltepe arasında ihdas edilen zikzak seferler plâjdaki iskele inşaatının henüz ikmal edilememiş olduğundan bir kaç gün sonra tatbik edilecek ve bu husus idare tarafından ilân edilecektir. Ada seferlerinde de bazı tadilât yapılmış ve Adalardan İstanbula daha geç vakitlere kadar vapur hareketi temin edilmiştir. Evvelce Büyükadadn saat 20 de hareket eden son vapur badema 22,30 da kalkacaktır.

Harice yapağı kaçırtılamıyacak

Derilerle birlikte harice yapağı kaçırmak isteyenler hakkında gümrük ve İstanbul mıntaka ticaret müdürlüğü tahkikata başlamıştır. Şimdiye kadar bu şekilde muhayyel isimleri satış yapıp malını gümrük depolarına koyan 6 firma tesbit edilmiş ve bunlara verilen lisanslara aid müddetin ne zaman hitam bulacağı tedkik edilmeğe başlanmıştır. Alâkadarlar bu hususta lüzumlu bütün tedbirlerin alındığını ve gayri meşru surette harice bir dirhem dahi yapağı çıkarılamıyacağını beyan etmektedirler.

Kahve satışı

İki kuru kahvecide serbest olarak satılacak

Ticaret Vekâleti tarafından İstanbula tahsis olunan bin üçyüz çuvallık kahveden 550 çuvalı halka tevzi olunmuştu. Vekâlet vilâyet emrine yeniden sekiz yüz çuval kahve göndermiştir. Kahveler dün vilâyet tarafından teslim alınmıştır. Bu libarla yarından itibaren muhtelif kuru kahvecilerde halka yeniden çekirdek kahve tevziatına başlanacaktır. Tevziatta ilk tevziatta tevzi fişi aldıkları halde kahve alamıyan vatandaşların ihtiyaçları nazarı itibare alınacaktır.

İkinci parti kahve tevziatı, ilk tevziatta kahve alamıyanların hisseleri tevzi edildikten sonra yapılabilecektir. Belediye memurlar kooperatifine de yeniden kahve verilmiştir. Kooperatif şimdi kahveleri öğütmekte ve paket haline getirmektedir. Bir kaç güne kadar kooperatifte de memurlara kahve tevziatına başlanacaktır.

Diğer vilâyet kahve tevziatında bir yenilik yapmağa karar vermiştir. Vilâyet, kendi kontrolu altına alacağı iki kahvecide kahve satışını serbes bırakacaktır. Bu iki müessese kuru kahveci B. Mehmed ve B. İhsandır. Buralarda 125 er gramlık paketler halinde halka serbes olarak kahve satılacaktır. Vilâyet bu iki müessesede her hangi bir suiistimali önlemek maksadile tedbirler alacak ve bunlara ancak bir günlük tevziattları kadar kahve verilecektir.

Düzeltme

Dünkü sayımızda çıkan Tiyatroya dair konuşmalar yazısında matbaanın İstanbula getirildiği tarih yanlışlıkla 1719 olarak gösterilmiştir. İlk matbaa memleketimize Ahmed Refik merhuma göre 1728 de «Histoire des Temps Modernes» müverrihi V. Duruy'e göre de 1726 da gelmiştir. — S. İ. S.

Bir çırpıda

Tatil günü!

Pek samimî bir komşum ve bu komşumun da herkes gibi haftada bir «tatil günü» var. Evet bir tatil, bir dinlenme, bir eğlenme günü!!..

Bilhassa bu sıcak yaz günlerinde, daha cumartesi akşamından bizim ahbapları dehşetli bir düşünce, bir gaile bastırıyor. Karşılıklı müzakereler, münakaşalar:

— Ne yapmalı acaba?.. Bu pazar nereye gitmeli?

— Şöyle uzaklara, vapurlu, trenli bir yere gitsek...

— Fakat pek kalabalığız, vapur, tren, tramvay, araba ve saire için yalnız nakil vasıtası parası 4 - 5 lira tutuyor... Tabiî gittiğimiz yerde bir gazinoya filân oturmak, bir şeyler yiyip içmek ister... Yani epeyce para... Bu zamanda? Maamafih gene sen bilirsin...

— Fakat kır havası, deniz havası alırdık...

— En iyisi bir vapura binmek ve hiç inmeden tekrar Köprüye dönmek... İşte mükemmel deniz havası...

— İyi, hoş, güzel amma o mahşer gibi bilet gişelerinde debelenmek, ezilip büzülmek, itilip kakılmak... Terden gömlek sırta yapışmış kalabalık vapurlara girmek... Hattâ belki de ayakta kalmak, sinirlenmek...

— Peki öyle ise hafta tatilini nasıl geçirelim? Nereye gidelim?

— Evet, evet nereye gitsek? Ne yapsak? Ucuz, rahat bir eğlence ve dinlenme günü nasıl geçer?..

Oturup saatlerce düşünüyorlar. Nihayet bir yere karar veriliyor. Pazar günü şafakla beraber yola çıkıyorlar. Geç vakit evlerine döndükleri zaman yorgun, bitkin, harap olmuş, sinirleri bozulmuş bir halde onları görüyorum.

Erkek:

— Aman bittim... Bu yorgunluğu bir haftada gideremem... derken kadın şikâyet ediyor:

— Mahvolduk... Bir daha mı, bir daha mı?..

Ve sonra boşanıyorlar:

— Hiç bir şey yapmadığımız halde dünya kadar para gitti...

— Üstelik bilet alırken kavga da ettim, âsabım da bozuldu...

— Çetin şapkasını kaybetti... Amma çocuğun kabahati yok, insan o kalabalıkta şapkasını değil, aklını bile kaybeder ya...

Bu şikâyetler dört beş gün devam ediyor. Lâkin cumartesi gelince gene bir üzüntü, bir düşünce, bir gaile: Acaba nereye gitsek?..

Gene münakaşalar, müzakereler... Pazar akşamı şikâyet dolu dönüşler... Pazartesi sabahı sanki büyük bir yükten kurtulmuşlar gibi rahat nefes almalar... Halbuki bütün bunlara ne mecburiyetleri var bilmem ki?

Şurası muhakkak ki hafta tatilini pek çoğumuz kendimize zehir ediyoruz. «Tatil günü» bizde en pahalı, en yorucu gündür.

Bir iş adamı: «Altı gün çalışıp bir gün dinlenmek, bir hafta işlemek için kömür ve benzin almağa benzer» demiş... Belki doğrudur. Fakat ben kendi hesabıma tatil yapmıyorum. Ve çok rahatım... Hiç değilse o kaygum yok...

Hikmet Feridun Es

Yeni ekmek nümuneleri

Belediye iktisad müdürlüğü şehrimizde ekmek çaşnisini ıslah maksadile bir müddet evvel bazı ekmek tecrübeleri yapmış ve tecrübelerde elde edilen ekmek nümuneleri tahlil olunmak üzere Belediye kimyahanesine gönderilmişti. Kimyahane, nümuneleri tahlil etmiş ve tahlil raporlarını Belediyeye göndermiştir. Bu raporlara nazaran ekmek çaşnisini ıslah etmek mümkündür. Tecrübelerde elde edilen nümuneler bugün imal olunan ekmeklerden daha iyidir. Bilhassa bunların rütubet derecesi 39 dur ki bugünkü ekmek nümunelerine nazaran pek azdır. Belediye bu hususta tedkikler yapacaktır.

Bay Amcaya göre ...

— Bırak yakamı Allahını seveyen bay Amca, git işine!..

... Kapının önündeki bir taşı şuradan alıp şuraya koymak kabahat mı?..

... Koskoca devletlerin damataşı gibi oradan oraya taşındıkları devirde...

... Benim bir küçücük taşın yerini değiştirmem kabahat oldu!..

... Hem bunun için zatı âlinizden müsaade mi alalım?..

B. A. — Istağfırullah, benden değil amma bay Prosttan izin almalısın. Ona sormadan bir tramvay durağı bile yerini değiştiremiyor!..

Bir sultan kendisine zevce arıyor ve bulamıyor

Sultan Olympe Bradna'dan ümidi kesiyor ve sevgilisini yalnız bir defa uzaktan görmeğe razı olduğunu bildiriyor

— 4 —

Hollivut'un meşhur bulvarı

Dorothy Lamour, Johore sultanının, izdivaç teklif eden, telgrafını aldığı zaman gülmüş, telgrafı yanında duran kocasına göstererek sormuştu:

— Gökten düşen bu âşık için ne dersin?

— Çok cesur ve azimkâr bir adam... Biraz bununla meşgul olsak.

Filhakika karı koca sultana bir nişanlı bulmak için uğraşmağa başladı!.. Dorothy, telgrafı ahbaplarına göstererek fikirlerini sordu. Onlardan şu cevabı aldı:

— Anlaşılıyor ki bu adam herkese çarçabuk âşık oluyor. O halde kendisine Hollivut'un mahçup bakiresi Olympe Bradna'yı teklif edelim. Ona kur yaparken biz de bir parça eğlenmiş oluruz.

Hollivut'da Olympe'in yaşayış tarzı hiç kimsenin hoşuna gitmiyordu. Yıldızların ekserisi bu genç yıldıza acıyorlardı.

Bir gün Olympe stüdyoda «Denizin Ruhu» adında bir filim çevirirken seyirci sıfatiyle bulunan bazı artistler, dekor değiştirilirken, aralarında serbesçe görüşüyorlardı. Gay Cooper, Mae West'e şöyle bir sual sormuştu:

— Ahlâk hakkında telâkkiniz nedir, aziz dostum?

— Ooo, burada böyle şeyler konuşulamaz. Küçük Olympeimizin bizi dinlediğine dikkat etmediniz mi?

— Hakkınız var, hakkınız var.

Olympe bu konuşmalardan, kontratosundaki kayıtların gülünç telâkki edilmesinden bir şey anlamıyordu. O her şeye henüz bir çocuk gözüyle bakıyordu. Bir gün bir ziyaretçi kendisine şu suali sormuştu:

— Mis Olympe bir gün evlenmek niyetinde değil misiniz?

Artist kızardı, şu cevabı verdi:

— Evlenip evlenmiyeceğimi henüz bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa o da bir gün birisini seversem hiç kimsenin bu sevdanın önüne geçemiyeceğidir.

Sultanın nişanlısı

Olympe bir gün hayvanların hayatına dair bir kitap okuyordu. İçinde köstebeklerin aile hayatına, ayılara dair uzun yazılar vardı. Bunlar pek cazip şeyler olmamakla beraber genç artist verilen malûmatı dikkatle takip ediyordu. Bir aralık mürebbiyesi Miss Eviana içeri girdi. Halinden bir parça sinirli olduğu anlaşılıyordu. Kadın, artiste şu suali sordu:

— Olympe, bana doğru söyle, Johore sultanını tanıyor musun?

Genç artist elindeki kitabı masanın üzerine koydu, biraz düşündükten sonra:

— Pek iyi hatırlamıyorum, acaba hangi devirde yaşıyordu?... diye sordu. Sonra birdenbire ellerini çırparak sevinçle bağırdı:

— Buldum, buldum. Johore sultanı, Allahın gazabına uğrıyarak hayvan şekline dönen adam değil midir?

Miss Eviana geniş bir nefes aldı, kızın sultanı tanımadığını anlamıştı. Fakat bir yanlışı da tashih etmek lâzımdı. Bunun için sorulan suale cevap verdi:

— Hayır, o değildir. Sultanı Buhtünnasır ile karıştırıyorsun.

Bundan sonra genç kızı kitabiyle baş başa bırakarak dışarı çıktı, ahlâk cemiyeti reisini buldu ve kendisini teskin etti:

Olympe Bradna

— Bu yabancı sultanı tanımıyor, emin olabilirsiniz.

— Çok güzel... Öyle ise sultanın çektiği telgrafı okuyun. Bu telgrafı stüdyo kitabet dairesi şimdi bana verdi:

Telgraf şu suretle yazılmıştı:

Miss Olympe Bradna

Hollivood

Ben, Johore sultanı; yerde, gökte ve denizlerde sevişen her şey, en büyük, en saf aşk namına size kalbimi, adımı, kendimi, servetimi arzediyor ve benimle evlenmenizi istiyorum. Bir mahzur yoksa nikâh yarın aktedilebilir.»

Meclis toplanıyor

Miss Eviana telgrafı okuduktan sonra ahlâk cemiyeti reisi:

— Bereket kız bütün bunlardan haberdar değil... dedi ve vesayet meclisinin toplanacağını ilâve etti. Bu meclis, genç artiste aid her işle meşgul oluyordu. Mecliste ahlâk cemiyeti reisi, filim müessesesi mümessili, artistin simsarı ve mürebbiyesi, sair bazı zevat vardı. Meclis toplanınca sultanın telgrafı okundu ve müzakere başladı. Derhal teklifler başladı:

— Bu adam namussuzca hareket etmek istiyorsa derhal mahkemeye vererek ağır cezaya mahkûm ettirelim.

— Sultan sersemin birisi ise hudud harici ettirelim.

— Hollivuttan hemen çıkarılması için teşebbüste bulunalım.

En makul sözleri artistin simsarı söyledi:

— Derhal böyle şiddetli hareketlere karar vermiyelim. Sultan genç kız için iyi bir koca olabilirse izdivaç meselesini de tetkik edelim. Unutmıyalım ki Olympe 18 yaşına geliyor. Bugün yarın evlenecektir.

Bu makul sözleri herkes tasvip etti. Yalnız sultan kaç yaşında idi, çehresi nasıldı? Çirkin, sakat bir adam mı idi? Bunları anlamak lâzımdı. Bu suallere hiç kimse cevap veremiyordu.

Sultan davet ediliyor

Teklifine verilecek cevabı sabırsızlıkla bekliyen sultan bir gün bir mektup aldı. Mektupta nüfus kâğıdı, sair vesaiki ile birlikte vesayet komisyonuna müracaat etmesi bildiriliyordu. Sultan hemen giyindi, istenilen vesaiki alarak komisyona koştu. Artistin simsarı sultanı görünce bütün ümidlere veda etmek lâzım geldiğini anladı.

Johore sultanı çok iyi giyinmişti. Halinde, tavrında bir asalet vardı. Fakat yaşlı görünüyordu. Olympe on yaş ihtiyarlasa, sultan on yaş gençleşse gene arada büyük yaş farkı kalırdı.

Sultan toplantıda nişanlısını göremeyince hayret etti. Bir parça heyecanlı bir tavırla sordu:

— Nişanlım nerede? Beni niçin bekletiyorsunuz?

Sultana vaziyet, zemin ve zamana uyan bir şekilde, anlatıldı. Zavallı sultanın gözleri yaşardı. Darbe çok kuvvetli idi, fakat buna mukavemet etmek lâzımdı. Sultan sordu:

— Bir kerecik olsun kendisini göremiyecek miyim? Konuşmadan, sadece görmek...

Hiç bir söz söylememesi şartiyle bu arzusu kabul edildi. Olympe bir gezinti esnasında iyi giyinmiş, hali ve tavrı sevimli, fakat yaşlı bir adamla karşılaştı. Yanındaki simsarı selâm verdi ve:

— Şirket müdürünün dostlarından biri... Sizin son filiminizi görmüş, büyük bir artist olacağınıza kanaat getirmiş... dedi.

Olympe tebessüm etti, sultan uzaklaşınca simsarına:

— Yakışıklı ve çok sevimli bir adam... dedi.

(Sultanın Hollivut yıldızlarına ziyareti yarınki nüshamızda)

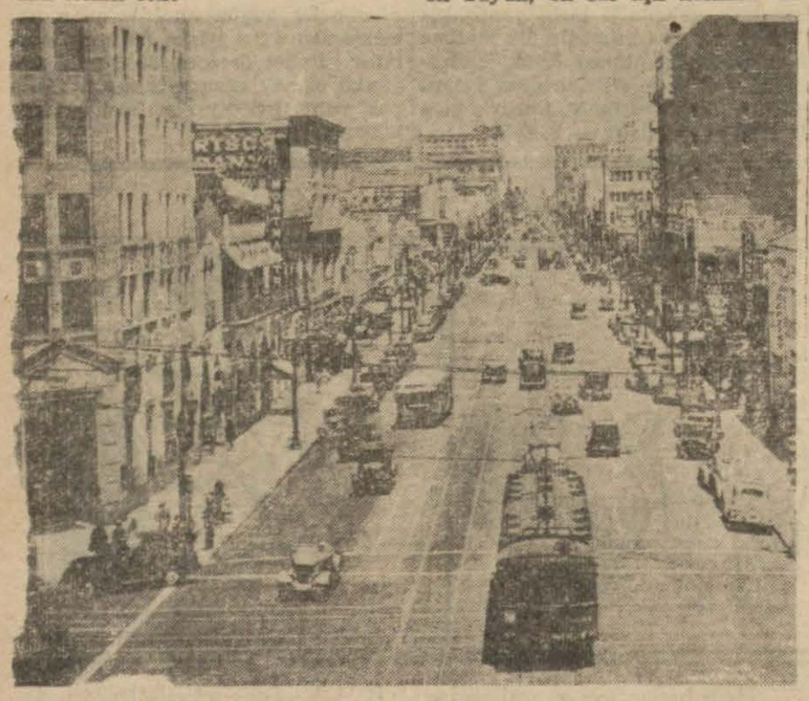

Hollivut'ta Olympe'in evinin bulunduğu cadde

YENİ NEŞRİYAT:

İslâm Ansiklopedisi cüz IV.

Maarif Vekilliğince neşredilmekte olan İslâm Ansiklopedisinin dördüncü fasikülü, dolgun münderecatla çıkmıştır. Bu fasikülde de, tashih ve tadil olunmuş bir çok maddelerden başka, ilim ve fikir âlemimizin en selâhiyettar simaları tarafından yazılmış makaleler de bir hayli yekûn tutmaktadır. Ekserisi Türk âlemine ait olan bu mevzular, büyük bir dikkat ve itina ile işlenmiş ve bundan sonraki telifata esas ve mehaz teşkil edecek bir kemal derecesinde olmak üzere, kaleme alınmıştır. Dördüncü fasikülün ihtiva ettiği telif maddeleri tertip sırası ile aşağıya kaydediyoruz:

Âkil paşa (Ahmed Hamdi Tanpınar), Akkerman, Akşehir, Alacadağ, Aladağ, Alâiye, Alaşehir (Besim Darket), Akkoyunlular, Alâiye (tarih), Alaşehir (tarih) (Mukrimin Halil Yinanç), Akmescid, Aksungur Ahmedîli. Alamut (Zeki Velidi Togan), Alâeddin Halci, Alıncak (M. Fuad Köprülü), Alâeddin paşa, Alay (İsmail Hakkı Uzunçarşılı),

Dördüncü fasikülün fiatı 1 liradır.

***

Bir cellâdın hatıraları

Meşhur Amerikan cellâdı Fred'in meraklı hatıralarını nakletmektedir. Tevzi yeri (Güven Basımevi). Fiati 20 kuruştur. Tavsiye ederiz.

Atlantik muharebesi

Şimalî İrlanda Amerikan askerlerini memnuniyetle kabul edecek

Belfast 11 (A.A.) — B. Willkie'nin İslândaya Amerikan kuvvetleri gönderilmesi münasebetiyle Şimalî İrlanda da dahil olmak üzere diğer bazı yerlerde de buna benzer tedbirler alınması hakkındaki beyanatına dair Şimalî İrlanda Başvekili B. Andrews demiştir ki:

— Şunu tereddüdsüz söyliyeyim ki, eğer Amerika ve İngiltere hükûmeti böyle bir şeyin Atlantik muharebesinin kazanılmasını kolaylaştıracağı neticesine varırlarsa Şimalî İrlanda hükûmeti buna memnuniyetle muvafakat edecektir ve harekâtı kolaylaştırmak için elinden geleni yapacaktır.

Beşiktaş Askerlik Şubesinden:

1 — Beşiktaş şubesinde kayıtlı malûl subay ve eratla şehit yetimlerinin tütün ikramiyelerinin aşağıda yazılı tarihlerde Beşiktaş kazası kaymakamlığında verilecektir.

2 — İzdehama sebebiyet verilmemek üzere herkesin cüzdanında yazılı numaralara göre saat 9 dan 12 ye kadar ellerindeki mevcut tütün ikramiye tevzi nüfus cüzdanları ile 3 adet vesikalık fotograf ile kaymakamlığa müracaat etmeleri.

3 — Bundan sonra müracaat günlerinin Cumartesi, Salı, Çarşamba ve Cuma günleridir.

4 — Tarih tevziden itibaren bu tevzi müddeti 4 ay dahilindedir.

GÜNLER: 12/Temmuz/941 Cumartesi malûl, 15/Temmuz/941 Salı günü şehit yetimleri 16/temmuz/941 Çarşamba malûl, 18/Temmuz/941 Cuma şehit yetimleri.

Beyoğlu Halkevinden:

Amatör arkadaşlarımızdan teşekkül eden orkestraya iştirak etmek isteyen flüt, akordeon, mandolin, kitara, havayen kitara, kontrbaz, saksifon, kornet, klârnet, viyolensel ve piyano çalanların veya az bilenlerin Halkevimize müracaat etmeleri rica olunur.

Mesut bir nikâh

Sadrâzam Ahmed Vefik paşa hafidesi, Ünyon ve İttihadı Milli sigorta şirketleri direktörü B. Ahmed Vefik Sertel kerimesi Bayan Nilüfer Sertel ile sabık Ticaret Nazırı B. Celâl hafidi müteahhid B. Nazım Mağgönül oğlu genç mühendislerimizden B. Metin Mağgönül'ün nikâh merasimleri 11/7/941 Cuma günü Beyoğlu Belediye dairesinde icra edilmiştir. Her ikisine saadetler dileriz.

Açık teşekkür

Mühim ve mühlik bir hastalıktan muztariben Gureba hastanesine yatan kocam Faik Derbent'in tedavisi ve hayatının kurtarılması hususunda hastane Başhekimi B. Ömer Lûtfi ile mütehassıs hekim ve doktor B. Osman Şerafeddin ve asistan kıymetli gençlerimizden B. Ali Rıza ve Başhemşire ile hemşirelerin vesair alâkadarların mesleklerine ve çok asil ve insani duygularla vücude getirilmiş hastanenin maksadı teşekkülüne yaraşır surette masruf himmet ve yardımlarından dolayı kendilerine alenen teşekkürü borç bildiğimden sayın gazetenizin buna tavassutunu dilerim.

Eşi: N. Derbent

Tipler ve vakıalar

Merhum Ata efendi

— 5 —

Karısına söz söylettiği için, misafir olduğu evin sahibine iki tokat aşketti ve gece yarısı sokağa çıktı

Mutasarrıf ve kumandan merhum Süleyman paşanın himayesile Taşlıcadan Avusturya işgal sahasına geçen Ata efendi, bir sene kadar Banaluka şehrinde kaldı. Bu suretle padişahın takibatından kurtulmuş, ismi de İstanbulca unutulmuştu. Hukuken Osmanlı devletinin hükümranlığı altında olmakla beraber filen Avusturyalıların askeri işgal ve idaresinde bulunan bu kasabanın büyük bir ekseriyetini müslüman Boşnaklar teşkil ediyordu. Ata efendi, Taşlıca eşrafından ve zenginlerinden Bayrovik Mehmed paşa ve Koryenik allelerile pek sıkı dost olduğundan onun Banalukadaki hayatı da sıkıntı ile geçmemişti. Bayrovik Mehmed paşa, askeri müteahhitlik eden ve sultan Hamid tarafından tanınmış mahalli zenginlerinden ve eşraftan olduğu halde Atanın padişah ve hükûmet aleyhindeki tenkidlerini hoş görmüş, hattâ Taşlıcadan kaçmasına ve Banaluka'da Bosna ve Hersekli bazı dostları tarafından himaye edilmesine yardım etmişti.

Bununla beraber Ata efendi, gene rahat durmamış, Taşlıcadaki propagandalarına burada da devam etmiş, bu itibarla Avusturyalılarca şüpheli bir adam telâkki edilmeğe başlanmıştı. Gerçi, kendisini seven ve ona ufak tefek ticaretler temin eden bazı kimsele ronu bu serkeş ve pervasız hallerden vaz geçirmeğe çalışmışlar, fakat muvaffak olamamışlardı. Diğer taraftan Atada da biran evvel buradan ayrılıp Taşlıcaya dönmek arzusu çoğalıyordu. Bu maksatla babama bir mektup yazmış ve merhum babamın vaziyetine bir tehlike getirmediği takdirde Taşlıcaya dönmek istediğini bildirmişti.

Ata efendinin fikrine göre Taşlıcaya dönmesinde — kendi şahsı için — hiç bir mâni yoktu. Çünkü onun en tehlikeli birşeyden korkması bile izzeti nefsi için en ağır bir darbe idi. Fakat babamı düşünmeğe, korumağa mecburdu: bir fenalık gelmesini istemiyordu... Bir sene evvel Ata efendi, Taşlıcadan uzaklaştığı zaman, Süleyman paşa ile babam, sarayı tatmin etmek ve padişaha kimin tarafından verildiği meçhul olan jurnal muhteviyatını çürütmek üzere el birliğile hareket etmişlerdi: Süleyman paşa, bir taraftan Atayı gizlice Saray - Bosna hududuna aşırırken, diğer taraftan da — zevahiri kurtarmak maksadile — Ata aleyhinde gayet şiddetli takibata girişmiş gibi hareket ederek bu işe Taşlıca serkomiseri İbrahim efendiyi memur etmişti. İbrahim efendi merhum, Süleyman paşanın ve büyük annemin akrabasından olmakla beraber Ata efendinin de en yakın dostlarındandı. İbrahim efendi, Taşlıca köylerinde günlerce bizzat araştırmalar yapmış, Ata aleyhinde deliller toplamağa çalışmış, fakat yaptığı tahkikat neticesinde hiç bir ize tesadüf etmediği gibi Atanın nereye gittiğini de tevsik edememişti! Bittabi komiserin bu tahkikatta elde ettiği neticelerin hepsi esassızdı. Süleyman paşanın emrile ve Atanın muhabbetile hareket eden İbrahim efendi, Atanın saray ve hükûmet aleyhindeki bütün hareketlerini ve nerede bulunduğunu da yakından biliyordu. Çünkü Ata, sözlerini ve faaliyetlerini hiç kimseden saklamıyacak kadar cesurdu. Bahusus en yakın arkadaşı İbrahim efendiden.. İbrahim efendinin yaptığı tahkikatın fezlekesini babam yazmış, Süleyman paşa da neticeyi mabeyin başkâtipliğine bildirmişti.

İşte onun bu seferki müracaati üzerine babam Süleyman paşa ile istişare etmiş ve yazdığı cevap üzerine Ata efendi de günün birinde tekrar Taşlıcaya dönmüştü. Ancak paşa, yeni bir jurnal verilmesine sebep teşkil etmemek ve sarayı kuşkulandırmamak üzere Ataya eski vazifesi olan hapishane sergardiyanlığını vermemişti. Ata efendi de gerek paşanın, gerek babamın hatırlarına hürmet ederek ve hususile babama bir fenalık gelmemesi emelile hükûmeti ve padişahı tenkid etmiyor, — sırf babamın menfaati için — dilini tutmağa muvaffak oluyordu. Fakat senelerin bu suretle sakin geçmesi, bir sergüzeşt ve macera fırsatı bulunamaması onun canını sıkmağa başlamıştı.

Bu tarihlerde (313) Osmanlı - Yunan muharebesi başlamıştı. Rumelinin her tarafından olduğu gibi Taşlıcadan da bir gönüllü taburu teşkil edilmişti. Ata efendi, bu gönüllülerin başında bulunuyordu. Kendisi vaktile orduda başçavuş olduğundan Taşlıca gönüllü taburunun başçavuşluğunu deruhte etmiş ve harbe iştirak etmişti. Yunan askerlerile bilfiil en ileri saflarda harbeden Ata — küçük bir yara bile almaksızın — harpten sonra, taburile Taşlıcaya dönmüştü.

Süleyman paşa ve babam, artık Ata hakkında sarayın takibatta bulunmadığını düşünmüşler ve kendisini tekrar resmi bir vazife ile tavzif etmenin münasip olacağına karar vermişlerdi. Paşa, Atayı yeniden hapishane sergardiyanlığına getirmek istiyordu. Çünkü mevkufların sayısı günden güne arttığından hapishane asayişini ancak onun gibi bir adam temin edebilirdi. Fakat bu esnada Kosova, Manastır vilâyetlerinin adliye teşkilâtını teftişe memur olan İstanbulda Adliye nezareti erkânından Halim bey (Meşrutiyetten sonra âyan azalığına tayin edilmiş, bir aralık Adliye nazırlığı yapmıştı) reisliği altında bir teftiş heyeti Taşlıcaya gelmişti.

Halim bey, Süleyman paşanın tavsiyesile hapishane işlerinden anlayan ve aynı zamanda Halim bey için de iyi bir muhafız olacak Ata efendiyi mahiyetine almış ve Kosova vilâyetinin bir çok yerlerinde dolaştıktan sonra Manastıra gelmişti. Manastır adliyesi o sıralarda uzun tedkikata ve ıslaha muhtaç görüldüğünden Halim beyin maiyeti, yedi, sekiz ay Manastırda kalmışlardı. Bu suretle Ata efendi, fırsatını bularak Manastırdan kendi doğduğu yer olan Serfiçeye gitmiş, oradaki akrabalarile görüşmüştü. Ata efendinin akrabası — evvelce de yazdığım gibi — içtimai mevkileri yüksek ve içlerinden birçok güzideler yetişmiş kimselerdir. Fakat, o — kendisine gösterilen fevkalâde misafirperverliğe rağmen — yakın akrabasından kadın erkek birçok kimseleri, hususile gençleri muhtelif bahanelerle azarlamağa ve — kendince uygunsuz görülen — hareketlerini tenkid etmeğe başlamıştı. Meselâ, erkekleri kâfi derece cesur görmediğinden kendi mizacına aykırı olarak sakin ve uslu tabiatte bulduğundan bu gençleri muahezeye kalkışmış, akrabasından bazı genç kızların da şu veya bu sebepten dolayı filân veya falanla evlenmelerine mâni olmağa kalkışmıştı!

Bittabi bu fuzuli müdahalelere tahammül edilemediğini gören Ata bir akşam bir münakaşa sırasında yakın akrabasından (...) beyin yüzüne iki tokat aşketmişti. Misafir bulunduğu evin sahibini bu suretle inciten Atanın hareketindeki sebep incir çekirdeğini doldurmıyacak kadar basitti:

(...) bey, Ata efendiden birkaç yaş küçüktü, ona son derece hürmet ederek «ağabey!» diye hitap ediyordu. Ata efendi, kardeşlerini vaktile Musulda amcasının yanında bıraktığı için (...) beyin kendisine bir büyük kardeş muamelesi yapmasından son derece memnun kalmış ve Serfiçedeki misafirlik müddetini uzatmıştı. Ata efendinin Serfiçede bulunduğu zaman, (...) beyin kızı da — babasının tensiblle — gene kendi akrabalarından bir gençle evlendirilmek isteniyordu. Atanın fikrine göre bu delikanlı gürbüz ve cesur değildi; bunların izdivacından doğacak çocuklar da mariz olacaktı.

Esasen bu cihete riayet edilmediği içindir ki, akrabası arasındaki kadın, erkek gençler — kendi istediği gibi — doğmamışlardı. Halbuki kendisi, babası, amcası, büyük babaları hepsi cesur, kuvvetli, pehlivan insanlardı. Bu sebeplerden dolayı (...) beyin müstakbel damadını beğenmediğinden bu izdivaca behemehal mâni olmağa çalışıyordu. İşte gene bir akşam bu mevzu etrafında görüşürlerken — Ataya hoş görünmek ve gönlünü almak düşüncesile hareket eden — (...) beyin zevcesi Ata efendi ile (...) bey arasındaki münakaşaya müdahale etmiş ve kocasına hitaben:

— Bey, ağabeyinin hakkı var: Sen de ileriye gitme ve bu işi benimle ağabeyine bırak! demişti.

Kadıncağızın — misafiri memnun etmek üzere — bu hitap tarzı Atayı tatmin edecek yerde, hiddetlendirmiş ve asabiyetle (...) beye dönerek:

— Sen ne eşek adamsın ki karıma söz söyletiyorsun!.. demişti.

(...) bey, bu hakarete tahammül edemiyerek sinirlenmiş ve can sıkıntısile şu mukabelede bulunmuştu:

— Faka ağabey, benimle zevcem arasına ne hakla müdahale ediyorsun?

Bu sözler, Atayı çileden çıkarmış ve (...) beyin her iki yanağına birer tokat indirmişti!

Maamafih (...) bey, muhatabının mizacını yakından tanımıştı, nasılsa ağzından kaçırdığı bir söz üzerine bu tecavüze uğramıştı. Hâdiseyi büyütmek ve bu suretle bir rezalete meydan vermek istemiyordu. Bahusus Ata efendi ailenin yaşta en büyüğü ve misafiri idi. Bu sebeple demir gibi sert ve şiddetli iki tokat yemesine rağmen susmağı tercih etmişti. Fakat Ata efendi, artık bu evde bir dakika fazla kalmak istememiş, hiddetle ayağa kalkarak ev halkından hiç kimseye selâm vermeden geceleyin sokağa fırlamıştı.

Ata efendi — ev sahibini tahkir ederek patakladığı halde — hâlâ hiddetini yenememişti. Nasıl olmuştu da bu şehre gelmiş ve bu insanlara misafir olmuştu? İtikadına göre bir kadının kocasına ulu orta herşey söylemeğe hakkı yoktu. İtaat, herşeyden evvel, kadının riayet edeceği en mukaddes bir hisli. Bu itibarla zevcesine bu şekilde söz söylemek fırsatını veren adam, tam bir erkek olamazdı; düşkün bir mahlûktu! Madem ki, Serfiçedeki akrabaları ile anlaşmak kabil değildi, onun bu tabiattaki akrabalara ne ihtiyacı vardı?

(Devamı sahife 7 sütun 6 da)

Dev Aynası

Kabahat

İzmirde bir ihtilâs vakası haber verildi. Toprak ofisi memurlarından biri bir kaç bin lirayı zimmetine geçirmiş.

Bu bedbahtın dünkü gazetelerde çıkan itirafları arasında gördük ki suçlu 338 doğumlu (19 yaşında kadar) bir gençtir. Ve verdiği ifadede de, ihtilâs ettiği 5 - 6 bin lirayı evvelce şundan bundan çalarak biriktirdiğini söyliyerek — yani şecaat arzederken sirkatını söyliyerek! — kurtulmak istiyecek kadar iyi ile kötüyü ayırd etmekten âcizdir.

O halde nerede kaldı, bir müesseseye memur alınırken aranan şartlar?... O şartlar ki vatandaşların her türlü medenî ve ahlâkî durumlarını ölçmeğe yarayan en şaşmaz birer terazidir.

Bu vaka, ya o terazinin iyi işlemediğini, yahut da alınan adamın böyle bir ölçüye vurulmadığını gösteriyor.

Devletin bir kaç bin lirasını ihtilâs eden kadar, böyle bir işi zayıf ellere emanet edenler de kabahatlidir.

Mola

Peyami Safa bugünlerde Ankarada toplanan Gramer terim komisyonunda Türk diline kelime seçmekle meşgul.

Bu meşgalenin ne derece zevkli olduğunu, nasıl bir neticeye varacağını bilmiyoruz amma, itiraflarına göre, bu iş komisyon âzasını dünya ahvalinden bihaber bırakacak ve bir Robensona benzetecek kadar hararetlidir.

Sinir yorucu hâdiseler arasında böyle bir mola imkânını elde etmek hiç de fena bir mazhariyet değildir. Eğer terim komisyonu işini çabuk bitirmezse mazur görmeli!..

İş ve konuşmak

Finlândiya radyosunun günlük programına türkçe neşriyat da konmuş. Lahti postası günün beş vaktinde bize türkçe haberler verecekmiş. Bu alâkaya teşekkür ederiz. Fakat bizim kendi radyomuz bile bu kadar mebzul havadis vermezken hudutlar aşırı bir ülkenin bu cömertliğinde acaba nasıl bir hikmet vardır?..

Hele Finlândiyanın çok konuşmaktan ziyade çok iş yapmak zaruretinde bulunduğu şu hengâmede...

Doktorluk

— Ah şu doktorlar!.. Hastaya çağırırsan nazlanırlar, gelmek istemezler!.. Gelseler çok para isterler!.. Böyle doktor mu olur?.. Doktor dediğin her şeyden evvel cemiyet hizmetinde olduğunu bilmelidir!.. «Aman!..» diyene koşmalı. «Of!» diyene deva götürmeli...........................

Bu memleketin bir derdi de işte budur. Halk arasında bir soruşturma yapılsa yarıdan çoğu bu şekilde cevap verir. Ve neticede doktorla halk arasındaki ayrılık biraz daha genişler, hoşnutsuzluk biraz daha artar. Zaten bunun içindir ki halk, çoğu yerde, doktora gitmektense attara gitmeği, ev ilâçlarile iyi olmayı tercih eder.

Fakat doktor da nihayet bir insandır. O da yemek, içmek, yatmak, uyumak, gezmek, dinlenmek ve herkesten fazla olarak okumak ihtiyacındadır. Bir bakkal nasıl ha deyince dükkânını açıp bir kutu kibrit vermezse bir doktorun da ha deyince koşamıyacağı saatler vardır.

Bir otomat bile arasıra yağlanmak, vidaları sıkışmak için durur.

— Peki amma bunu halka nasıl anlatmalı?..

Evet, bunu halka, hele hastaya anlatmak güçtür. Buna çare bulacak yine doktorlardır. Aralarında nöbet mi tutarlar, yoksa şehirleri bölgelere ayırıp ona göre mi yerleşirler bilmiyoruz, fakat her halde buna bir çare bulmalı ve «doktorluk» gibi halkın tam emniyet ve itimadına muhtaç bir mesleği bir şikâyet ve dedikodu mevzuu olmaktan kurtarmalıdır.

DÜNYADA NELER OLDU NELER OLUYOR?

Eski Mısırlılarda doktorluk

Beş bin sene evvel yaşayan adamların nasıl şeyler olduğunu Mısırdaki ehramlardan çıkarılan mumyaki ehramlardan çıkarılan mumyalaryüs Sezardan 3,000 sene önce vakit mikyası saat kullandıkları da şimdi meydana çıkmıştır.

Mısır medeniyetinin 16,000 sene evveline kadar izlerini tedkik ile meşgul profesör Hans Much, eski Mısırlılarda tababetin bir meslek olarak ilerlediğini ve şimdiki doktorlar gibi o zamanki taliplerin de ehliyetini isbat ederek ünvan ve tedavi ruhsatı aldıklarını keşfetmiştir.

Tababet mukaddes bir meslek olduğundan Mısırın ilk tabipleri ilâhlar ve krallardır.

Mısırın ilk hükümdarlık sülâlesinin müessisi Menes'in oğlu ve halefi Athotis tabip idi. Hattâ doktorluğa dair bir hayli kitap yazmıştır. Üçüncü sülâle zamanında yaşayan tabip Tosorthos'a ilâhlara mahsus olan Sa ünvanı verilmiştir.

Binlerce sene sonra Yunanlılar bu tabibin eserlerinden istifade etmişler ve ismini Asklepios şekline koymuşlardır.

Tosorthos Memphis şehrinde yaşıyordu. Tarihin her türlü şeraiti haiz ilk diplomalı doktoru bu Mısırlıdır.

Insan gözü ve karanlık

Amerikalı göz doktorlarından birinin iddiasına göre İncilde yazılı olduğu veçhile, yeryüzüne iptida ışık gelmemiş ve dünyanın ilk sakinleri olan hayvanlar binlerce asır müddet karanlıkta yaşamışlardır.

Amerikalı doktor bu iddiasını teyid etmek için insan gözünün ışıktan ziyade karanlıkta hassas olmasını ileri sürüyor.

Doktora göre bir insan ışıktan karanlığa girince, gözlerinin kuvveti 200 misli artmakta, elli dakika sonra insan gözü karanlıkta âzamî kuvvet ve kudretini kazanmaktadır.

Işıklar araya karışmamak şartiyle, insan gözü karanlıkta her şeyi tefrik edebilir.

Benzinsiz işleyen otomobiller

Harp dolayısiyle otomobiller şehirlerde, bilhassa Avrupa merkezlerinde eksilmeğe başlamıştır. Fakat benzinin yokluğunu gidermek için tekniği ilerilemiş memleketler benzin yerine başka maddeler bulmuşlardır. Büyük Avrupa merkezlerinde otomobiller elektrikle işletilmeğe başlanmıştır. Elektrikli otomobiller, saatte 15 kilometre yol alıp üç bin kilogram kadar yük de taşımaktadırlar. Bunlar, yani elektrikle çalışan otomobiller, tasarruf bakımından ve fazla yük taşımalarından dolayı benzinle çalışanlara tercih edilmektedirler.

Amerikadaki Alman ve İtalyan konsoloshane memurları

Roma 11 (A.A.) — O. F. İ.: Nevyorktan Giornale d'İtaliaya bildirildiğine göre konsoloshaneler memurlarının memleketlerine iadesi hususunda Amerikan, Alman ve İtalyan otoriteleri arasında anlaşma olmuştur.

12 temmuzda Queen vapuru yüz kadarı kadın ve çocuk olmak üzere 310 Alman ile 70 i kadın ve çocuk olarak 180 İtalyanı hamil olduğu halde Lizbona gitmek üzere Nevyorktan hareket edecektir. Bu vapur Lizbona 17 günde vasıl olacaktır.

Islandanın işgali münasebetile bir tekzip

Berlin 11 (A.A.) — A. F. İ.: D. N. B. Almanyanın Vichy'ye Madride ve Lizbona birer nota göndererek İslandanın işgaline karşı bu hükûmetlerin vaziyetlerini tasrih etmelerini istediğine dair verilen haberi saçma olarak tavsif etmektedir.

Batan vapurlar

Londra 11 (A.A.) — A. F. İ.: Hacimleri yekûnu 20 bin tona baliğ olan altı düşman gemisi dün öğleden sonra Cherbourg ve Havreda İngiliz hava kuvvetleri tarafından bombardıman edilmiştir. Bu gemilere mahvolmuş nazarile bakılmaktadır.

KUŞ BAKIŞI:

Avrupanın ticareti

Milletler Cemiyeti iktisadî tetkikler servisi, son harpten evvel Avrupa mıntakasının dünya ticareti üzerindeki rolü hakkında uzun bir etüd neşretmiştir.

Avrupa, küreiarz mesahai sathiyesinin ancak yüzde dördü nisbetinde bir saha kaplamış ve nüfusu, dünya sekenesinin ancak yüzde on dokuzu nisbetinde olmasına rağmen ticareti bütün kıtaların ticaretinden daha çok fazla idi.

Avrupa ticaretinin yarısından fazlası, Avrupa memleketleri arasında teati edilen mallardan ibaret idi. Fakat sınaî Avrupa memleketlerinde elzem olan yiyecek ve ham maddelerin büyük bir kısmı, deniz aşırı yerlerden geliyordu. Bu hususta temsilî bir intikal senesi addedilebilecek olan 1935 senesinde, Avrupaya ithal edilen yiyecek ve ham maddelerin kıymeti 2,250 milyon doları geçmiştir. Ayni sene zarfında İngiltereye ithal edilen ayni maddelerin kıymeti biraz daha yüksek olup 2,330 milyon dolar tutmuştu. Velhasıl berrî Avrupa 500 milyon dolardan fazla yiyecek maddeleri satın alıyor ve 250 milyon dolardan biraz daha az kıymette hayvan maddeleri satıyordu. 1935 senesinde Avrupanın yuvarlak bir hesapla umumî ticareti şu idi:

Altı hayvan maddesinin ihracat fazlası: 226,000,000, nebatî cinsten yiyecek maddelerin ihracat fazlası: 545,000,000, diğer cins yiyecek ithalât fazlası: 3,000,000 dolar.

Şunu da kaydetmek icap eder ki, hayvan cinsinden yiyecek maddelerin ihracat fazlası, geniş bir ölçüde yağ ve yem maddelerinin ithaline bağlı bulunuyordu. Avrupanın sırf yağ madde ithali, 274 milyon dolarlık bir masrafa mal oluyordu.

İptidaî maddelere gelince, Avrupanın ithalâtı daha muazzam bir meblâğa, 1,935 milyon dolara baliğ oluyordu.

İşlenmemiş mensucat, yağlı maddeler, madenî yağlar, başlıca ithalât maddelerini teşkil ediyor ve berrî Avrupaya vâki olan ithalâtın beşte üçünü tutuyordu.

İngiltereye gelince tek başına gıdaî maddeler ithalâtı, 1,398 ve ham maddeler ithalâtı da 935 milyon doları buluyordu.

Bu rakamların başlıca bâriz mânası, sanayiin ticareti inkişaf ettirdiği ve muhtelif Avrupa memleketleri sanayiinin biribirini tamamladığıdır. Avrupanın en belli başlı sanayi memleketlerinden onuna ait ticareti Avrupa kıtasının yaptığı ticaretin beşte dördüne baliğ olduğudur. Bu memleketler, ihracatlarının yüzde kırkını mübadele ediyorlar ve ihracatlarının ancak yüzde on altısını diğer Avrupa memleketlerine gönderiyorlardı. Bu muazzam iç ticaret bilhassa mamul eşyadan ibaretti.

Diğer taraftan Avrupa ithalât fazlasının onda dokuzu, bu on memlekete aitti. Bu ithalât fazlası, diğer kıtalara mevdu bulunan esham ve tahvilâtın faiz ve gelirlerile ödeniyordu. Avrupa ithalâtının en büyük kısmı, alacaklı olmasına rağmen Birleşik Amerikadan geliyordu. Bu garabet muhtelif Avrupa memleketleri arasında mevcut olan girift ticaret müvazenelerile kabili izahtır. Avrupa ticaretinin bu muhtelif cepheli mahiyeti, hariçte alacakları olmıyan bir çok memleketleri başka kıtalardan muhtaç bulundukları iptidaî maddeleri tedarik etmelerini temin ediyordu.

Diğer taraftan Birleşik Amerikanın ihracat fazlası, bu memleketlere, başka yerlerden satın aldıkları iptidaî maddeleri ödemek için yardım ediyordu.

İktisadî nasyonalizm inkişaf ettikçe, Avrupada ticaret, 1930 - 1939 seneleri arasında bir tenakus gösterdi.

Bazı Avrupa memleketlerinde Autarcie'ye yani kendi kendine kifayete matuf olan bu temayül Avrupanın umum ithalâtı yekûnu üzerinde İngilterenin pamuk, yün, gibi iptidaî madde ithalâtı h[illegible]lecek derecede artmıştır.

Ayni zamanda Avrupanın şark ve cenubu şarkî ziraat memleketlerde sınaî bir inkişaf baş göstermiş ve bunlar Avrupadan eşya yerine, deniz aşırı memleketlerden sınaî iptidaî maddeler ithaline başlamışlardır. Maamafih bu sınaî inkişaf, bu memleketlerle Almanya arasında mahsulâtları yerine mamul eşya vermekten ibaret olan ticaret mübadelesi üzerine haleldar olmuştur.

DENİZ

Donanma, hava kuvvetinin himayesine muhtaç mıdır?

Harekât yapan bir donanma denizaltı emniyeti için nasıl muhripler dolaştırırsa hava taarruzuna karşı da üstünde tayyare eksik etmemek mecburiyetindedir

Harbin deniz cephelerinde şimdiye kadar yapılan harekâtın hemen hepsine hava kuvvetinin iştirak ettiği göz önünde tutulursa artık donanmaların her türlü muharebe vaziyetinde hava kuvvetile müşterek çalışması lâzım geldiği kanaatine varılır. Filhakika bir deniz harekâtından istihdaf edilen gayeyi elde etmek için karşılaşılacak düşman kuvvetinin miktarını, bulunduğu mevkii ve ne tarafa seyretmekte olduğunu tesbit edebilmek en mühim ve mübrem bir ihtiyaçtır. Düşmanla muharebeye tutuşmazdan evvel bilinmesi lâzım gelen bu malûmatı donanmanın süratli keşif gemileri (kruvazör ve muhripler) yakın veya uzak keşif harekâtile temin edebilirlerse de bazen hava şeraitinin rüyeti işkâl etmesi yahud düşman keşif kuvvetinin mümanaatı sebebile düşman hakkında kâfi derecede malûmat elde edilemez. Kezalik bir düşman harp limanına veya üssüne deniz kuvvetile baskın yapılması icap ettiği zaman hasım donanmanın limandaki vaziyetini ve kara istihkâmlarının müdafaa kudretini harp gemilerile keşfedebilmek ekseriya mümkün olmaz. Ayni veçhile düşman tarafından yapılacak bir ihraç hareketi yahud nakliyata mâni olmak için düşmanın faaliyeti bazı ahvalde keşşaf gemilerile zamanında haber alınamaz.

Takip harekâtında düşmanın izini kaybetmemek, bilhassa harekâta sahne olan deniz ölçülemiyecek mikyasta vâsi olursa, keşif hizmeti için çok büyük müşkülât arzeder ve takipte düşmanın yapacağı suni duman ekseriya harekâtını gizlemek suretile kaçıp kurtulabilmesini temin eder. Şu halde hemen hiç bir deniz harekâtı yoktur ki, keşif hizmetinden müstagni olsun. Gemiden yapılan tarassutların her zaman doğru netice vermemesi nazarı dikkate alınarak donanma gemilerinin; bilhassa keşif umurü için tayyare taşımalarına ihtiyaç görülmüş ve geçen umumi harpten sonra donanmanın zırhlı ve kruvazörlerine ve hattâ bazı büyük denizaltı gemilerine keşif tayyareleri verilmiştir. Bu tayyareler gemilerden ya (katapolt) denilen fırlatma âletlerile yahud vinçle denize indirilmek suretile havalanır ve umumiyetle deniz tayyaresidir.

Filhakika denizde donanmayı tayyarenin gözünden, karanlık, sis, tipi gibi tabiî hâdisattan başka hiç bir tedbir saklıyamaz. Tayyarenin denizde gördüğü gemilerin cinsini tefrik edebilmesi râsıdın deniz kuvvetleri hakkındaki bilgi ve görgüsüne bağlı olmakla beraber denizcilik mesleğinden yetişmiş olmasının büyük tesiri olduğu muhakkaktır. Şu halde deniz harekâtında en sıhhatli keşif tayyareden beklenir.

Deniz harbinin bugüne kadar cereyan eden muhtelif safahatında her iki taraf hava kuvvetinin keşif hususundaki muvaffakıyetli hizmetleri Norveç harekâtında. Akdenizdeki çarpışmalarda, Atlas Okyanusundaki korsan akınlarında ve takiplerinde ve nihayet İngiliz nakliyatının geçtiği yolların tesbitinde defaatle görüldü. Gene bu harekâtta hava kuvvetinin donanmaya karşı çok müz'iç ve tahripkâr olduğu tezahür etti. Hususile dar denizlerde harekât yapan ve kâfi av tayyaresine malik bulunmıyan eden muhtelif safehatında her iki kuvveti karşısında ciddi zayiata uğrıyacağı anlaşıldı. Netekim İngiliz donanması Girid muharebesinde Alman hava kuvvetinin mütemadî taarruzuna dayanamıyarak sahayı terke mecbur kaldı.

Her ne kadar tayyare bombasile modern dritnotlar batırılamıyorsa da tayyarenin attığı torpil ve liman ağızlarına döktüğü mayin dritnotlar için de ölümü intaç etmektedir. Diğer tarafan dritnotlar ve büyük tayyare gemileri hariç olmak üzere donanmanın diğer bilûmum cüzütamları üzerinde tayyare bombası imhakâr bir tesir yapmaktadır. Çünkü 100 kiloluk bir bomba her irtifada muhriplerin güvertesini deldiği gibi tayyarelerin kolayca taşıdıkları 400 kiloluk zırh delici bir bomba da takriben 2000 metre irtifadan pike inen bir tayyareden atıldığı zaman isabet ettiği bir kruvazörün 14 santimetrelik zırh güvertesinden nüfuz etmektedir.

Bombanın sıkleti fazlalaştıkça harp gemileri üzerindeki tesiri de o nisbette artmaktadır. Norveç sahillerinde takriben 500 kiloluk iki bomba isabeti alan Rodney İngiliz dritnotu ancak yarım yolla ve büyük ihtimamla üssüne dönebilmiş ve Sicilya boğazında Alman tayyarelerinin hücumuna uğrayan İllustrius tayyare gemisi beş ağır bomba isabetile ve ayrıca yanında denize düşen bu sıkletteki birkaç bomba ile büyük hasara maruz kalmış ve tehlikeli vaziyete düşerek güçlükle Malta limanına sığınabilmiştir.

Tayyarelerin deniz hedeflerine karşı bomba ile hücumları muvaffakıyetli neticeler alınmasını temin ettiği gibi havadan torpido (torpil) atmaları gemiler üzerinde çok mühim tahribata sebep olduğu ve hattâ bunlardan birkaçının en büyük dritontları batırabileceği nazarı dikkate alınırsa hava kuvvetinin taarruzunu önlemek için donanmalara av tayyarelerinin refakat etmesi zarurî olmaktadır. Şu halde mütearrız hava kuvvetine karşı donanmanın kendisini müdafaa eden topları kâfi gelmediğinden yanlarında behemehal tayyare gemileri bulundurmaktan başka çare yoktur. Filhakika bir tayyare gemisinin taşıdığı 40-50 tayyareden ekserisini av tayyareleri teşkil etmektedir. Hava kuvvetile himaye edilmeden harekâta çıkan deniz kuvvetlerinin feci akıbetile karşılaştıkları Bismark hâdisesinde ve Girid bozgununda bilfiil görülmüştür.

Hülâsa; harekât yapan bir donanma nasıl ki denizaltı emniyeti için etrafında muayyen bir teşkilâtla muhripleri dolaştırıyorsa hava taarruzuna karşı kendisini emniyetlemek için de üstünden tayyareyi eksik etmemesi lâzımdır. Binaenaleyh donanma tabiyesinde hava emniyeti başlı başına ve en ehemmiyetli bir mevzu teşkil etmektdir. Denebilir ki, tayyare gemisi olmıyan donanma götürümdür ve düşman hava kuvvetlerinin taarruzile limanda ölüme mahkûmdur. — **A. B.**

KÜÇÜK HABERLER

★ Beykoz kaymakamı B. Sadeddin Sarıkamış kaymakamlığına, Silivri kaymakamı B. Nail Beykoz kaymakamlığına, Mürefte nahiye müdürü de Silivri kaymakamlığına terfian nakl olunmuşlardır.

★ Arabacı İlyas, Edirnekapıda Yahyagüzel sokağından geçerken arabasile B. Muharrem kızı dokuz yaşlarında Naciyeye çarparak yaralanmasına sebep olmuştur.

★ Kadıköyde Yeldeğirmeninde oturan Fikriye isminde bir çocuk, Süreyya sinemasında filim seyretmekte iken oturduğu yerde uyuklamış, bu sırada muvazenesini kaybederek düşmüş, başından yaralanmıştır.

★ Dün, Cerrahpaşada bayan Hidayetin evinde bırakılan bir mangaldan tahtaların kızışmasile yangın çıkmış, bir oda kısmen yandığı halde ateş itfaiye tarafından söndürülmüştür.

★ Dün yapılan Belediye zabıta kontrolunda Eminönü mıntakasında yirmi altı dükkâncı muhtelif Belediye suçlarından, Üsküdarda da dört esnaf zabıtai belediye talimatnamesine mugayir hareketlerinden cezalandırılmıştır.

Bunlardan başka, tramvaylar yürürken inip binen altı kişiden, sırtta yük taşıyan yedi hamaldan da birer lira peşin para cezası alınmıştır.

Bulgaristana kamyon ve otobüs seferleri

Avrupa tren hatlarile irtibat temin edilinciye kadar Türkiye - Bulgaristan arasında kamyon ve otobüs seferleri başlamıştır. Alâkadarların verdikleri malûmata göre kamyonlarla nakledilen mallara çok yüksek nakliye ücreti istendiğinden bu mânialarla eşya nakliyatı güç olmakta ve malların maliyeti mühim mikdarda yükselmektedir. Nakliye ücretleri kiloda 8 - 9 kuruşa kadar çıkmaktadır ki vapurla buradan Amerikaya nakledilen mallar daha ucuz fiatlerle gönderilmektedir.

İki İngiliz vapuru torpillendi

Vaşington 11 (A.A.) — Amerika kızılhaçının bildirdiğine nazaran torpillenen iki İngiliz vapurundan 10 hastabakıcı kadın kurtarılmıştır. Bunlardan 4 ü hüviyeti henüz tesbit edilemiyen bir İngiliz vapurundan kurtarılmıştır. Bunlar şimdi İslandada emniyette bulunuyorlar. Kızılhaç hastahanesine ait bir erkek hastabakıcı ile 10 hastabakıcı kadın kayıptır.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Napolèon Bonaparte

Almanların Rusya seferi dolayısile Napoléon günün mevzuu olduğu için herkes ondan bahsediyor. Fakat hayatının bir parçacığından. Meşhur Fransız cihangirinin tercümei haline kuşbakışı bir nazar atmak faydalı olacaktır.

Napoléon, 1769 senesinde Ajaccio'da doğdu. Charles Bonaparte'la Laetizia Ramolino'nun ikinci oğludur.

Brienne askeri mektebinde tahsilini bitirdi. Toulon'da topçu yüzbaşısı olarak temayüz etti (1793). 1794 seferinde de İtalyada miralay olarak kendini gösterdi. 9 Therruidor'u müteakip idbara uğradı. Fakat 13 Vendémiaire isyanını bastırıp Scherer'in yerine İtalyadaki ordunun başına geçmeğe muvaffak oldu. 1796 da Montenotte, Millesimo, Mondovi, Castiglioni, Lodi, Arcole, Rivoli, ilh zaferlerini kazandı.

Pariste artık herkes genç kumandanı takdir ediyordu. Onun da hırsları, zaferlerile birlikte artmaktaydı. Napoléon kendini vazgeçilemez bir unsur haline getirmek istedi.

Hatıralarında şöyle yazmıştır:

«Bonaparte'ın Fransaya hâkim olması için Directoire'ın, onsuz, muvaffakıyetsizliklerle karşılaşması icab ederdi. Ve onun avdetile ordumuza zaferin gelmesi lâzımdı.»

Mısır seferinin hakiki sebebi buydu (1798 - 1799). Bu müddet zarfında, Directoire rejimi, 1799 seferile mecburi askerlik ve mecburi ikrazat kanunlarile halkın gözünden düştü.

Bonaparte'a vakit münasip görünmüştü. Mısırdan süratle döndü. Çoktandır tasarladığı darbei hükûmeti 3 brumaire denen 9 teşrinisani 1799 da tahakkuk ettirdi.

Evvelâ birinci konsül olmuştu. Luneville ve Amiens muahedelerinden sonra kaydı hayat şartile kendini konsül tanıtmağa muvaffak oldu (1802).

Zalimane bazı hareketleri vardı: Müstemlekelerde esaretin iadesi ve dük Enghein'in idamı gibi. Fakat diğer taraftan da iyi haketleri dikkate çarpıyordu: Kanunu medeni, yeni mali sistem, Fransa bankası, Üniversite.

Papa yedinci Pie ile imzaladığı konkordato sayesinde katolik kilisesini devlete bağladı. Ruhban sınıfını böylelikle maiyetine almıştı. 18 mayıs 1804 de imparatorluğu da tanındı. Mebusan ve âyanda ancak birer kişi ona karşı muhalif rey kullandı.

Napoléon, imparator olduktan sonra, on beş senedir dahilî ve haricî çarpışmalar içinde yorulan Fransaya, muhtaç olduğu sulhü temin etmedi. Zaferle mevkie geçmişti. Aynı suretle yerinde tutunacaktı.

Avrupa kıtasına karşı meşhur seferlerine başladı. İnkılâp fikirlerini her tarafa yaymak iddiasındaydı. Austerlitz'de Jeana'da, Eylan'da, Friealand'da Ekmünl'de, Vagram'da hep muzaffer oldu.

İmparatorun yıldızı 1812 den itibaren sönmeğe yüz tutar. Henüz İspanya seferi tamamlanmamıştı ki Rusya harbi çıktı. Lutzan ve Bautzan muharebelerini müteakip, Napoléon belki de şerefli bir sulh imzalıyabilirdi. Fakat Prag kongresinde kendisine teklif edilen şartları reddetti. 1813 de Leipzig'de müttefikler tarafından mağlûb edildi. Fransanın düşmanları Parise girdiler. Napoléon, âyan tarafından, sukut etmiş sayıldı. Fontainebleau'da saltanattan feragate mecbur kaldı. Elbe adasına çekildi (20 Nisan 1814).

Bir kaç ay sonra, 26 şubat 1815 de bu uzletgâhtan ayrıldı. Jouan körfezinden Fransaya döndü. 20 martta Parise girdi. Bir gece evvel, on sekizinci Louis devlet merkezinden ayrılmış bulunuyordu.

Fakat birleşmiş Avrupa, Napoléon'a Vaterloo'da tekrar galebe çaldı. Bu sefer imparator İngilizlere teslim edilmişti. Sainte - Hélène adasına sürüldü. Meşakkatli bir esaret hayatını müteakip 1821 de orada vefat etti.

★ Beşiktaş ilkokullarındaki yoksul çocuklara yardım cemiyetinden: Beşiktaş (ilkokullarındaki yoksul çocuklara yardım cemiyeti) nizamnamesinin 6 ncı maddesi mucibince senelik kongresini 19/7/941 cumartesi günü saat 16 da cemiyetin merkezi olan Beşiktaş C. H. P. salonlarında aktedeceğinden sayın âzanın iştirakleri rica olunur.

Kadıköy Halkevinden:

Evimiz eskrimcilerile (Dağcılık - Eskrim - Tenis) kulübü eskrimcileri arasında 12 temmuz 1941 cumartesi akşamı saat 20,30 da bir müsabaka tertip edilmiştir. Gelmek istiyenlerin ev idare memurluğundan davetiyelerini almaları rica olunur.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Çirkin hemşireler

Haşim Şadi tamam on beş sene sonra tekrar İstanbula döndü. Babasından kalma eski köşke yeniden yerleşti. Zaten son on beş senesi müstesna hemen bütün hayatı, gençliğinin en güzel günleri burada, bu köyde geçmişti. Harikulâde yakışıklı bir adamdı. Boyu bosu, vücudü pek muntazamdı. Arkadaşları arasında çeşid çeşid isimleri vardı: «Servi Haşim», «Güzel Haşim» bunların başında gelirdi.

Onun kadın muvaffakıyetleri bir zamanlar masal gibi dillerde dolaşır dururdu. Öyle şeyler anlatırdı ki bunları dinleyenler şaşarlardı. Zaten bu yüzden de evlenmemişti ya... Kendisinden bahsedildiği zaman:

— O bir dalda durmaz... Haşimle evlenecek kadın son derecede bedbaht olmağı göze almalıdır... denilirdi.

Halbuki daha bundan yirmi sene evvel Haşim Şadi o yorucu bekâr hayatından bıkmıştı. Hattâ üzerine çevrilen iltifatlı, sıcak bakışlara bile sinirleniyordu. Kendisine İstanbuldan uzakta bir iş teklif olununca tereddüdsüz kabul etmişti.

Tamam on beş yılını İstanbuldan çok uzakta geçirdikten sonra işte tekrar dönmüştü.

İlk günü oturduğu köyde eski arkadaşlarından ve komşularından birine rast geldi. Lâf arasında sordu:

— Eskiden vapurda birçok tanıdığımız, hiç değilse uzaktan göz aşinalığımız olan kimseler vardı. Tabii bunların bir kısmı dağılmış olacak... Eski günlerden kimler kaldı?

Arkadaşı düşündü, düşündü. Mütemadiyen:

— Dur bakayım, senin tanıdıklarından kimler var? Kimler var?..

Diye mırıldanıyordu. Nihayet şöyle ilâve etti:

— Zannederim senin tanıdıklarından kimse kalmadı... Hani «Dudağı benli kadın» dediğimiz sarışın bir kadın vardı ya...

— Evet... Güzel bir kadındı.. Hâlâ vapur yolcuları arasında onu görmek kabil mi?

— Maalesef... Geçen seneye kadar her zamanki evinde otururdu. O da Beyoğluna taşındı sanırım... Senin tanıdıklarından kimse kalmamış olacak...

Haşim Şadi:

— Tuhaf şey!.. dedi, eskiden ne kadar çok aşinam vardı. Vapura girer girmez renk renk kaç çeşid göz üzerime çevrilirdi.

Arkadaşı gülümsedi:

— Tabii, dedi, o zaman köyün, vapur yolcularının en yakışıklı adamı idin... Dur dur bakayım, senin tanıdıklarından biri aklıma geldi. Hattâ bir değil iki kişi... İki kadın..

Haşim merakla sordu:

— Kim bunlar?

— Çirkin hemşireler!..

Haşim Şadi gülümsedi. Çirkin hemşireler ha!... O iki kız kardeşe bu ismi kendisi koymuştu. İki kız kardeş bugünkü güzellik telâkkilerine göre hiç de çirkin sayılmazlardı.

Hattâ belki de şimdiki ölçülere göre onlara güzel!» bile denilebilirdi. Kocaman ağızları, derilerine yapışık, çıkık elmacık kemikleri ve gayet kalın sesleri vardı. Bugün bu tipteki sinema artistleri kraşısında «Ne güzel kadın!» diyenler çok.. halbuki Haşim Şadi o zaman bu iki kız kardeşi pek çirkin bulurdu. Yalnız Haşim değil, bütün arkadaşları çirkin hemşirelere aynı gözle bakarlardı.

Çirkin kardeşlerden biri, daha uzun boylu ve daha kalın sesli olanı Haşime karşı pek mültefitti. Hattâ kulaktan kulağa dolaşan rivayetlere bakılırsa bu kadın Haşim Şadiye fena halde tutkundu.

Şimdi Haşim ona ras geldiği zamanları hatırlıyordu. Çirkin hemşirelerin uzun boylusu ile karşılaştıkları vakit kadın ona dik dik, uzun uzun bakardı. Gülümserdi. Hattâ birkaç defa, müşterek ahbaplar vasıtasile Haşim Şadi ile tanışmak bile istemişti. Fakat buna muvaffak olamamıştı. O zamanlar Haşim ona fena halde sinirlenirdi.

Bunun için şimdi arkadaşı «Vapur yolcuları arasında senin tanıdıklarından bir çirkin hemşireler kaldı...» dediği zaman Haşimin başının içinde bütün bunlar canlanmıştı. Gülümsedi:

— Çirkin hemşireler mi? Zavallılar büsbütün çirkinleşmişlerdir .

Arkadaşı onun bu fikrine iştirak etmedi.

— Bilâkis... dedi, bilâkis güzelleştiler. Hem de şaşılacak bir tarzda..

— Dünyada buna inanamam!..

— Gözlerinle gördüğün zaman inanırsın...

Haşim Şadi cevap vermedi. Çirkin hemşirelerin güzelleşebileceklerine ihtimal vermiyor, inanamıyordu. Ertesi günü eski dostu ile beraber vapura bindiler. İstanbula ineceklerdi. Arkadaşı onu birdenbire dürttü ve fısıldadı:

— İşte çirkin hemşireler!..

Bu sefer Haşim Şadi gözlerine inanamıyordu. Hakikaten karşılarında çirkin hemşireler oturuyordu. Gene eski halde idiler. Aynı kocaman ağız. Kemiğe yapışık deri, çıkık elmacık kemikleri. Ve kalın sesle konuşuyorlardı. Lâkin bu sefer bu iki kadın onlara güzel görünüyordu. Zamanın güzellik telâkkilerine çok uygun iki tipti.

Arkadaşı Şadiye sordu:

— Nasıl? Güzel kadınlar değil mi?

— Evet öyle... Fakat onlar güzelleşmemişler, bizim görüşümüz değişmiş!.

Şimdi iki kız kardeşe daha büyük bir dikkatle bakıyordu. Tuhaf şey, hiç de ihtiyarlamamışlardı. Hattâ aradan geçen seneler; onların güzelleşmelerine. gelişmelerine mânalaşmalarına hizmet etmiş gibi idiler. Tabii eskisine nazaran vapurda çok daha serbes oturuyorlardı. Sigara içiyorlardı.

Herhalde Haşim Şadiyi tanımamış olacaklardı. Çünkü eskiden ona karşı büyük bir alâka gösterirlerdi. Hele kız kardeşlerin uzun boylusu ondan iltifat ve hayranlık dolu bakışlarını hiç esirgemezdi. Haşim Şadi kendi kendine:

— Evet, evet... Muhakkak beni tanımadılar... dedi.

Şimdi vaktile esrarlı bakışlarından sıkıldığı uzun boylu kadını süzüyordu. O, kız kardeşinden daha güzel görünüyor ve kendisine birdenbire ismini hatırlamadığı bir sinema artistini hatırlatıyordu. «Ağzı burnu ufacık, kaşı gözü, karacık» diye tarif edilen eski güzellik nazariyesi suya düştükten sonra iki kız kardeşin yıldızları parlamıştı. Ve şimdi onlar maziden intikam alıyor gibiydiler.

Tuhaf şey!.. Hâlâ Haşim Şadiyi tanımamışlardı. Vapur köprüye yanaşmıştı. İskeleye çıkarlarken bir an kadınların gözü Haşime takıldı. Şimdiye kadar ona dikkat etmemişlerdi. Fakat iki kız kardeş kendisine bakar bakmaz hayrete düştüler. Uzun boylusu:

— Aman yarabbi... dedi, ne müthiş değişiklik!.. Vücudü ne kadar berbad olmuş, ne biçimsiz tarzda şişmanlamış, gördün mü? Halbuki ne kadar yakışıklı bir adamdı değil mi?... Korkunç bir değişiklik!... Şu erkeler kendi zannettiklerinin aksine olarak ne çabuk ihtiyarlıyorlar ve bozuluyorlar!... Ne çirkinleşiyorlar!..

Haşim bu sözleri işitti, fakat arkadaşına karşı işitmemezliğe geldi.

Hikmet Feridun Es

Çocuğunuza Dadı

Bulmak için

«Akşam» ın KÜÇÜK İLÂNLARI en süratli ve en ucuz vasıtadır.

İktisadî meseleler

Harman işinde makinelerin hayırlı rolü

Yapılacak şey: Mümkün olduğu kadar kombinaların kadrosunu genişletmek, makineyi her tarlaya sokmak

Acaba hasad mevsimi nasıl geçiyor? Yakın zamana kadar yurdumuzun her tarafından gelen haberler de, köylünün her yerde hasad bayramı yaptığından bahsediliyordu. Yalnız geçen hafta içinde yağan yağmurlar zürraın ve İstanbul piyasasının da hoşuna gitmişti. Fakat son alınan malûmata bakılırsa, yağmurların yalnız Bursa mıntakasında zararlı olduğu anlaşılmıştır. Diğer mıntakalarda faydalı tesirleri olmuştur. Esasen hasad zamanında yağmurların en büyük zararı, harman yerlerinde görülür. İstihsal vasıtalarının tekemmül etmediği yerlerde, buğday mahsulü günlerce harman yerlerinde beklemeğe mahkûmdur. Köylü, ekser günler harman yapmak için rüzgâr bekler, rüzgârın olduğu zamanda bunun arkasından yağmurun geleceğinden endişe eder. Nihayet yağmur gelir, harmandaki buğday kümelerini ıslatır, neticede mal ziyan olur.

Rumeli köylerinde, zürra buğday başaklarını yağmurdan vikaye etmek için, bunları bir küme haline getirerek hafif tertip toprağa gömer. Yağmur durduğu zaman, buğdayların yalnız saman kısımları ıslanır. Maalesef bu usule, Anadolu köylerinde Rumeli muhacirleri riayet eder. Yerli köylünün bir kısmı, hâlâ an'anevî usullerden ayrılmamıştır.

Mahsulü harmandan bir an evvel kaldırmak, yağmur altında ıslanmamak için yalnız Rumeli köylülerinin tatbik ettiği usule riayet etmek de kâfi değildir. Bunun için yegâne çare makinadır.

Kâh kadîm harman usullerile buğdayı 15 - 20 günde kaldırabiliriz. Halbuki makinalar vasıtasile birkaç saatte...

Ziraat Vekâleti makinayla ziraati inkişaf ettirmek için, geçen sene kombinalar kurmuştu. Geçen sene her biri on traktörden mürekkep olan on kombina, merkezî Anadolunun muhtelif yerlerinde en seri bir surette nadas, harman işlerini yapmışlardı. Bu sene kombinaların daha geniş faaliyeti görülmektedir. Alınan iyi neticelere göre kombinaların miktarı da arttırılmaktadır. Netekim Ziraat Vekâleti tarafından Amerikaya 3 milyon liralık makina siparişi verilmişti. Maalesef Irak'da cereyan eden askerî hâdiseler yüzünden Basra yolu kapandığından bu makinalar da Basrada kalmıştır. Son günlerde Basra yolu açıldığı için, bu makinaların sevkine başlanmıştır. Bu makinalar da geldikten sonra ziraat sahasında daha geniş bir inkişafa şahit olacağız.

***

Acaba; ziraat makinalarının yalnız ziraata mı faydası vardır? Başka sahalarda da tesirleri yok mudur? Bu hususta Yurd ve Dünya mecmuasının ikinci sayısında bizi tenvir eden bir etüdden istifade edeceğiz, bu etüdü Ankara Tarih ve Coğrafya fakültesinin tertip ettiği Köycülük kolları yapmıştır. Profesörlerin nezareti altında bir talebe grupu, Ankara civarında kombinaların bulunduğu bir köyde, çocuk vefiyatının azaldığına şahit olmuştur. Bunun sebebi şu suretle izah ediliyor:

İptidaî istihsal vasıtalarının kullanıldığı köylerde, kadınların tarlalardaki vazifesi malûmdur. Kadınlar, çocuklarını evlerde bırakamadıkları için, ekseriya tarlalara götürmek mecburiyetinde kalmaktadır. Bazı kadınlar da, çocuklarını evlerde beşiklere bağlıyarak çıkmak mecburiyetindeydi. Her ne suretle olursa olsun çocuğundan uzaklaşmak mecburiyetinde kalıyor. Bittabi çocuğa bakılamaz, bu yüzden birçok kazalar, hastalıklar vukua gelebilir. İhtimal saatlerce tarlada çalışarak evine gelen bir ana, çocuğunun bağlı bulunduğu beşikten çıkarak, yere düştüğünü, görür. Daha bunun gibi hatıra gelmiyen bir sürü kazalar da olabilir. Halbuki makinayla ziraat yapan çocuk anası. Bu iş başında ancak birkaç saat çalışabilir, tekrar çocuğa kavuşarak, onu daha itinalı bir surette bakabilir.

Demek oluyor ki, tekemmül işi, modern istihsal vasıtaları kullanılan sahalarda, yalnız ziraat bakımından değil, içtimaî bakımdan da değişiklikler cereyan etmektedir. Bütün bu hâdiseleri göz önüne getirdiğimiz zaman, hatıra şu fikir geliyor: Mümkün olduğu kadar kombinaların kadrosunu genişletmek, makinayı her tarlaya sokmak...

Hüseyi Avni

BULMACAMIZ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

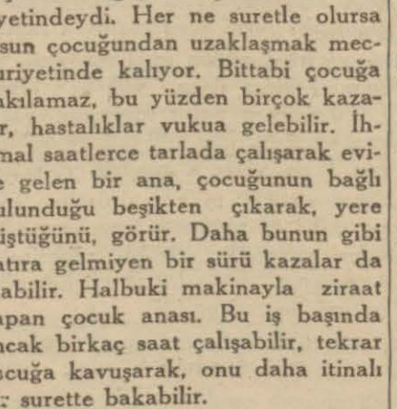

1 — Osmanlı tarihinde maruf Mehmed Çelebinin numarası.
2 — Gösterme - Başına «R» gelirse bir tatlı olur.
3 — İstekli olan.
4 — Binalar - Tersi Ekremin başıdır.
5 — Kudret.
6 — Örtme - Şan.
7 — Başına «D» gelirse hörgüçlü bir hayvandır - Karışık.
8 — Kıymetini takdir et.
9 — Dananın annesi - Ölmemiş.
10 — Süs - Elemli.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Ekuatör, Ko, 2 — Kestaneci, 3 — Uskur, Dara, 4 — Atumok, Nal, 5 — Tarobal, 6 — Ön, Karaman, 7 — Red, Larima, 8 — Can, Miras, 9 — Kiralamalı, 10 — Al, Nasır.

KONUŞAN MUMYALAR

Tefrika: No. 1 Yazan: İSKENDER F. SERTEL

BAŞLANGIÇ

Mısır Sultanı, Halepte Yavuzla karşı karşıya

[Ordusile Haleb üzerine yürüyen Yavuzu yakalayıp boynunu vurduracağım ve derisini yüzüp muganniyelerin teflerine gereceğim.]

— Mısır Sultanı Gori —

Mısır sultanı, Yavuzun Mısır üzerine yürüdüğünü duyunca, elli bin kişilik bir ordu ile Halebe gelmişti.

Mısır hükûmetinin Haleb valisi olan Hayri bey (1) Mısır sultanını debdebe ve ihtişamla karşılamış, ve Çerkes alaylarına hediyeler dağıtmıştı. O sırada Yavuz da ordusile Haleb civarına gelmiş bulunuyordu. Sultan Gori, Yavuz Sultan Selime bir heyet göndererek «Niçin Halebe geldiğini» sordu. Yavuz: «Ben İran seferine çıktım. Seninle alış verişim yok.» cevabını verdi. Padişahın bu cevabını Mısır sultanına bildirmek üzere Halebe giden üç kişilik heyeti, sultan hapis ve tahkir etmişti. Bu üç kişiden yalnız Mahmud isminde biri döndü ve Mısır sultanının kendilerine yaptığı hakaret ve işkenceden bahsederek:

— Arkadaşlarımı idam ettiler, şevketlim, dedi - ve sultan Gori'nin söylediklerini aynen padişaha arzetti: «Ordusile Haleb üzerine yürüyen Yavuzun boynunu vurduracağım ve derisini yüzüp muganniyelerin teflerine gereceğim.»

Yavuz bunu duyunca ateş püskürmeğe başladı. Ordusuna hareket emrini verdi. Türk akıncıları, biri şimalden, diğeri şarktan Haleb üzerine yürüdüler.

★

Haleb valisinin konağında oturan Mısır sultanı seksen yaşında olmakla beraber, sefahet ve eğlence düşkünü bir adamdı. Mısırdan Halebe gelirken, meşhur rakkaselerini de beraber getirmişti. O gece konakta cümbüş vardı. Gorinin etrafını saran Çerkes ve Arap dilberleri tef, tanbur ve darbuka ile fasla başlamışlardı. Bu rakkaselerden Şamlı Hatice isminde bir kadın, sultanın gözüne girmek ve o gece fazla bahşiş almak için Goriye şöyle bir fikir verdi:

«— Mısırın sultanı ve müslümanların halifesi olan siz efendimize kim el uzatabilir? Bir avuç baldırı çıplağı başına toplıyarak buralara kadar gelmek cüretinde bulunan Osmanlı padişahını, bir damla zehirle öldürmek sizin elinizdedir! Kendisine hediye olarak bir hokka zehirli reçel gönderiniz. Selim bu reçelin tadına bakmak için bir lokma alır almaz, öbür dünyayı boylar, sultanım!»

Rakkasenin sözünü dinleyen Mısır sultanı derhal bir elçi ile Yavuz Sultan Selime anlaşma teklifi yapıyor ve zehirli reçeli gönderiyor.

Fakat, bu sırada Türk akıncıları Halebi iki çevresinden kuşatmışlardı. Selim, elçinin başını vurup sultan Gori'ye gönderiyor. Ve reçelden şüphelenerek, devşirme askerlerden birine bir kaşık yediriyor; asker yarım saat sonra kıvranarak mosmor oluyor ve zehirlenip ölüyor.

Selim hileyi anlayınca büsbütün hiddetleniyor. Şehri tazyike başlıyor.

Halep önünde iki tarafın askeri muharebeye tutuşuyor.

Şamlı rakkase hâlâ seksenlik Mısır sultanını avutmakla meşgul.

— Şamda meşhur sihirbazlar var, sultanım! Hemen ferman buyurunuz da buraya gelsinler. Gökten yılan, akrep yağdırarak Türkleri çil yavrusu gibi dağıtsınlar.

Sultan Gori:

— Geç kaldık, Hatice! diyor. Düşman kapımızı sarmış. Onları kahraman askerlerim tenkile muktedirdir. Biraz sonra hepsinin nasıl kılıçtan geçirildiğini göreceksin!

★

Haleb kapılarında iki ordunun cenge tutuştuğu bu sırada, sultanın [illegible] vezirlerinden Dubaş, vaziyetten harbin neticesinden emin olarak, konağında sultanın gözdelerinden Şamlı Hatice ile başbaşa oturmuş [illegible] leniyor.

Dubaş, Haticeye meftundur. Onunla iki senedir gizliden gizliye [illegible] yordu.

Konağın loş bir odasında konuşuyorlar:

— Türklerin mağlûp olacağına emin misiniz?

— Şüphesiz. Bunu düşünmek bile mânasızdır. Bugün değilse yarın, hükûmet sarayının kapısı önünde Sinan kesik başını asılmış göreceğiz.

— Türk ordusu da çok kuvvetli [illegible] yorlar.

— Sen Mısır ordusunun ve bilhassa sultanın fedailerinin naslı harbettiğini görmedin, değil mi?

— Hayır. Görmedim.. muharebeden çok korkarım. Eğer Türkler mağlûp olursa, bana ne yapacaksınız?

— Ne mi yapacağım? İğtinam edeceğim hisseme düşenlerin yarısını sana hediye edeceğim.

— Beni o kadar çok seviyorsun demek?...

— Elimde olsaydı, bütün dünyayı sana bağışlardım, Hatice! Seni deli gibi seviyorum. Sultanın koynunda sabahladığın geceler, benim için asırlar kadar uzundur. Onu afyonla sızdırıp benim koynuma neden gelmiyorsun Hatice?

— Efendimize nasıl ihanet edebilirim? Ya duyarsa?..

— Sen tedbirli davranırsan, nasıl duyabilir? Sabahleyin o uyanmadan tekrar odasına dönersin. Ben sana [illegible] göstererek değilim ya.. kadın, aldatmak isterse, sebep ve vesile yaratmakta güçlük çeker mi?

— Pekâlâ.. söz veriyorum.. bu gece istediğiniz gibi hareket edeceğim.

★

Mısır sultanı o gece fazla afyon çekmişti. Sabaha kadar gözlerini açmadan uyudu. Güneşten evvel (Dubaşın koynundan dönen Hatice, efendisinin başı ucunda yelpaze sallıyordu.

Gori gözlerini açınca sevgilisini kucaşısında gördü:

— Erken mi uyandın, Hatice?

— Hayır velinimetim... Bu gece [illegible] uyumadım.

— Niçin?... Rahatsız mıydın?

— Sizin, uykuda çok terlediğinizi gördüm.. ve rahat uyuyabilmeniz için sabaha kadar alnınızı yelpazeledim.

— Vefakâr kadın! Senin. yeryüzünde eşin yoktur.

Ve ellerini vurarak haremağasını çağırdı:

— Haticeye bir kese altın verin... Bu gece beni sabaha kadar rahat uyuttu.

Haremağası hazinedardan aldığı bir kese altını Haticeye verirken, rakkasenin kulağına yavaşça fısıldadı:

— Şehir kapılarında harbe tutuşuldu.. Türk akıncıları nerdeyse şehre girecekler.

Hatice haremağasını kovdu:

— Haydi, defol şuradan. Efendimizin kahraman askerleri, düşman ordusunu kılıçtan geçirmesini çok iyi bilir.

Haremağası geriye çekildi.

Bu sırada sarayın kapısı önünde yüksek sesle konuşmalar işitiliyordu.

— Türkler şehre girerse, ne yapacağız?

— Hepimiz evlerin bodrum katlarına saklanırız.

Gori bu sözleri işitince cellâdını çağırdı:

— Haydi, şu heriflerin kafasını uçur. Ve böyle mânasız şeyler söyliyenleri de susturmağa çalış!

Cellâd sokağa çıktı ve kapının önünde derdleşen iki arkadaşın kafalarını bir vuruşta yere düşürdü.

Kapıda duran nöbetçiler, cellâda sordular:

— Neden vurdun bu zavallıların başlarını?...

— Efendimiz ferman buyurdular.

(Arkası var)

(1) Aslı: Hayre Bay, Çerkes idi.

Tefrika No. 132

Güzel Gözlü Kız

Aşk ve macera romanı **Nakleden: (Vâ - Nû)**

Cemal Nermi hayretle... Aklı zıvanadan çıkaracak bir hayretle... Birdenbire şöyle düşünmüştü:

«— Bu kadın Leylâ... Karşımdaki bu kadın muhakkak ki Leylâ...»

Melâhat, gözlerine inanamıyordu.

Kolları, bir hayal, bir tayf görmüşçesine dehşetle havaya kalkmış, öyle, duruyordu. Gözleri yuvalarından dışarı fırlamıştı.

Fakat, hayır, hayır...

Şüphe etmesine bile mahal yoktu.

Bu adam Cemal Nermiydi...

Kocası...

İşte dipdiri...

Dehşet ve vicdan azabı içindeydi...

İleri doğru birkaç adım attı.

Kocasının önünde diz çöktü.

Başını hicapla önüne eğdi:

— Ah, beni affedin! - diye inledi.

Erkek, onu kaldırmak teşebbüsünde bulundu.

— Biliyorum, ben alçak, sefil bir kadınım... Hiç bir affı hak etmiyorum...

Cemal Nermi, müşfik, mülâyim bir sesle:

— Zavallı Leylâcığım... Sizin kendi kendinizi böyle itham etmenizi istemem... Katî surette eminim ki hiç bir kabahatiniz yok... Siz bu işte tamamiyle masumsunuz...

Melâhatin gözlerinde bir cinnet ifadesi yanmış ve sönmüştü. Kocası da, Cemal Nermi de — tıpkı Fifi gibi, Seyid Rükneddin gibi — onu Leylâ sanıyor... «Güzel Gözlü Kız» telâkki ediyor...

Uğradığı büyük hayret darbesine rağmen, Cemal Nermi, yavaş yavaş kendini topluyordu. Böyle bir tesadüfün nasıl olabileceğini kendi kendine izah için uğraşıyordu. Leylâ ile dostu doktor Rauf biribirlerine nasıl tesadüf etmişlerdi?

Borsacı, o meşum gece zarfında, Leylâyı doktor Raufa yollamamış mıydı? Demek ki böylece karşılaşmışlar, tanışıp evlenmişler?... Bundan daha mantıkî hiç bir şey olamazdı.

Doktor Rauf Tuğrul, yalnız şahsî hissiyatı noktasından değil, meslekî terbiyesi noktasından da böyle düşmüş kadınları himaye etmeğe meyyaldi. Yolundan çıkmış olan biçare, hayatını bütün fecayii ile ona da anlatmış olacaktı. Doktor, borsacının başladığı kurtarma rolüne devam etmişti. Muhakkak bu, böyle olmuştu.

Melâhatle Leylânın arasındaki benzerlik de bu işte bir rol oynamıştı elbette... Melâhat, doktor Raufun çocukluk arkadaşı ve çok iyi dostuydu. Leylânın ona benzemesi, rikkatini celbetmiş olacaktı. Ona kapısını kapayamazdı. Eski muhabbet, bir aşka inkılâp etmişti.

Cemal Nermi, karşısındaki kadının böyle dehşetle haykırmasını, korkmasını da kendi kendine izah edebilmişti.

Evvelâ istemiyerek sebebiyet verdiği cinayet, sonra da kendinin bu cinayette methaldar sayılması...

Erkek, tatlı bir sesle:

— Yavrucuğum, üzülme... — dedi. — Beni kurtarmak için ne yapmak lâzımsa hepsini yaptınız, eminim... Aksi takdirde sizi burada bulamazdım... Şimdi Doktor Raufun evinde karşılaşmamız, hüsnüniyetinize delildir. Doktorla birlikte Yedikuleye gelmiş olacaksınız... Anlaşılan evi boş buldunuz... Zira beni götürmüşlerdi...

Zavallı kadının ıztırabı artıyordu. Şaşkınlığı son perdesini bulmuştu.

Demek ki müstear şahsiyeti olan «Leylâ» kocasının felâketlerine sebebiyet verenler arasında bulunuyor? O vak'ayla alâkadar olduğu için mahut gece zarfında, koşa koşa kendi evlerine gelmiş... Ve orada ölmüş...

O ana kadar muamma kalan bu hakikati, Leylâ, şimdi hallediyordu.

Karşısındaki, kocasıydı!

Dünyanın en iyi kalbli, en şefkatli adamı... Bilhassa ona ve oğluna karşı... Onlar rahatlaşsınlar, iyi yaşasınlar diye bütün bu acılara katlanan adam...

Kocası elbette çok geçmeden hakikati bütün çirkinliği ile öğrenecekti. Onun ve dostu Doktor Raufun müthiş ihanetini haber alacaktır. Oğlu da artık ondan nefret etmek hakkını haiz olacaktı. Belki kızı da gayrimeşru bir münasebetin mahsulü olduğunu öğrenecekti.

Yeis içinde:

— Hayır, hayır... Dinleyin beni... — diye inledi.

Hıçkırıkları göğsünü dolduruyor; boğazından taşıyordu.

Ne olursa olsun, bu müthiş yükü sırtından atacaktı. Hakikati söyliyecekti. Ferahlıyacaktı.

Büyük bir gayretle itirafta bulundu.

Dedi ki:

— Yanılıyorsunuz... Ben, merhametinize lâyık değilim... Zira ben...

Sözünü bitiremedi.

Doktor Rauf Tuğrul, odanın eşiğinde belirmişti. Onun da gözleri, dehşet içinde, testekerlek büyümüştü.

***

Cahit, amcası saydığı ve pek sevdiği doktora, babasının avdetini birdenbire bildirmek istememişti. Zira, onun arkadaşını ne kadar sevdiğini, çok zamandır onun hasretini çektiğini biliyordu.

Gayet müphem cümlelerle: «Eski bir dosttan», «hayrette kalacağından» bahsetmiş; hanımefendinin odasına gitmesini ona söylemişti.

İşte, Rauf Tuğrul, bu şerait altında odaya girdi. Karşısında eski arkadaşı Cemal Nermiyi görünce hayretinden âdeta kötürümleşmiş bir halde kaldı.

O sırada, Melâhat, ihanet ettiği kocasının dizlerine kapanmış bir vaziyette duruyordu.

Doktor:

«— Şüphesiz ki, derhal her şeyi itiraf etti!» diye düşündü.

Demek eski arkadaşı, nasıl bir hileyle, karısını ondan aldığını artık öğrenmiş bulunuyor?...

Fakat Cemal Nermi, çok hiddetli görünmüyor... Yüzünde nefret alâmetleri okunmuyor... Yoksa af mı etti?

Yoksa, Melâhat, bütün macerasını bir solukta hikâye ederken, kendisinin nasıl müthiş bir tuzağa düştüğünü, sürüklenmekte mazur bulunduğunu isbat mı etti?

Cemal, Melâhatı öyle severdi ki belki de büyük aşkı büyük bir af halini almıştı. Melâhat, ağlıyarak, yalvararak, karşısındaki erkeği yumuşatmış mıydı?...

(Arkası var)

AKŞAM SPOR

Kürek yarışları

Birinci teşvik müsabakaları yarın Kanlıca ile Bebek arasında yapılıyor

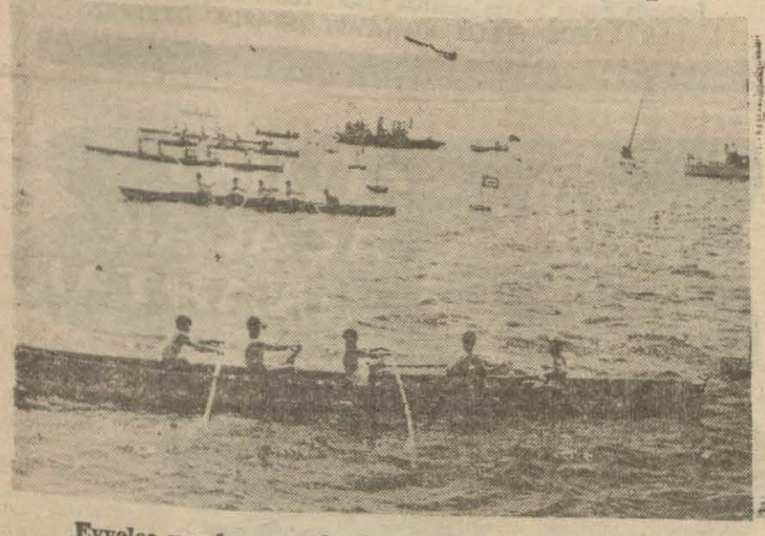

Evvelce yapılan yarışlardan güzel bir enstantane

İstanbul su sporları ajanlığı tarafından tertip edilen kürek müsabakalarının birincisi yarın Kanlıca ile Bebek arasında yapılacaktır. 1 temmuz denizcilik bayramı münasebetile bundan evvel bir yarış yapılmış ise de Moda koyunda iki bin metrelik düz hat olmadığından o yarışlar bilmecburiye şamandıra dönmek suretile icra edilmiş ve son senelerde düz hat üzerinde yarış yapmağa alışmış olan klüblerimizin hakiki kıymetleri meydana çıkmamıştı.

İşte bu hafta ajanlık tarafından hazırlanan birinci teşvik yarışları kürek sporu ile meşgul klüblerimizin bu sezona nasıl bir şekilde girdiklerini, hazırlıklarının tamam olup olmadığını bize gösterecektir.

Boğaziçi halkının kürek sporuna karşı olan alâkası gözönünde tutularak teşvik yarışlarının birisini her sene Boğazın muhtelif kısımlarında yapmak ve bu suretle bu alâkayı körüklemek çok yerinde bir hareket olmaktadır. Bilhassa yarış teknelerini sahilden takip etmek imkânını bulan halk bu cazip spora karşı büyük bir alâka göstermektedir

Geçen seneki Tarabya - Büyükdere yarışı bunu pek bariz bir şekilde ispat etmiştir. Pazar günkü yarışın da aynı alâkayı göreceği muhakkaktır. Bilhassa Kanlıcadan - Rumelihisarına geçen fıtaların sahil rotasını takip ederek Bebek koyunu katetmesi yarışların güzelliğini bir kat daha arttıracağına şüphe yoktur.

Bu seneki kürek sezonuna Galatasaray klübü diğer denizci klüblerimize nazaran daha iyi vaziyette girmektedir. Ve bunu 1 temmuz denizciler bayramında Modada yapılan yarışların hepsinde birinci gelmekle ispat etmiştir. İki senedenberi üst üste İstanbul şampiyonluğunu alan Güneşlilerin bu sene pek iyi bir vaziyette olduklarını tahmin etmiyoruz. En iyi kürekçilerinden bazıları askere gittiği için ekiplerinin zayıf düştüğü haber verilmektedir. Mamafih iki senedenberi teşvik yarışlarına fazla ehemmiyet vermiyen ve bütün enerjisini şampiyonaya saklıyan Güneşlilerin bu sene de böyle bir taktik yapmaları büyük bir ihtimal dahilindedir.

Fakat ne de olsa kürekçilerinin kuvvetini ölçmek için çok güzel bir fırsat olan teşvik yarışlarını ihmal etmeleri teknik bakımdan iyi bir tâbiye değildir. Meselâ Moda yarışlarına bir tekne ile iştirâkleri kendi aleyhlerine olmuştur. Bu sene Galatasaraylılara en fazla rakip olarak Beykozu görmekteyiz. Bilhassa Moda yarışlarında Marmara kupası galibi Galatasaray dörtlü ekibini çok fazla sıkıştırmaları mevsimin ilk yarışı olduğunu da hesaba katarsak büyük bir muvaffakıyettir. Tek ve iki çifte elemanlarını değiştirdikleri takdirde bu seneki yarışlarda mühim rol oynıyacakları muhakkaktır.

Her nedense su sporlarına karşı ihmalkâr davranan Fenerbahçelilerin bu seneki yarışlarda da fazla bir şey yapacaklarını tahmin etmiyoruz. Kürek yarışlarının diğer emektarlarından olan Anadolu ve Beylerbeyi klüblerinin ellerinde bulunan tekneleri başta saydığımız klüblere nazaran eski olduğundan derece almasına imkân yoktur. Fakat her yarışa tekneler arasındaki büyük farka rağmen şevk ile iştirâk eden bu klüblerimizi takdir etmek lâzımdır.

Bayanlar müsabakalarının gene Galatasaray ile Fenerbahçe arasında geçeceği tahmin edilmektedir. İki sene evvel çok güzel bir kadın ekibine malik olan Güneşlilerin bu sene bu kısma ehemmiyet verip vermediğini pazar günkü yarışlarda göreceğiz. Galatasaray ile Fenerbahçeli bayanlar arasındaki rekabete Güneşlilerin de katılması müsabakaların heyecanlı geçmesine sebep olacağı muhakkaktır.

Pazar günkü müsabakalara saat 15 te başlanacaktır. Davetliler yarışları Bebekteki Galatasaray denizcilik lokalinden takip edeceklerdir.

ŞAZİ Tezcan

Futbol birincilikleri

Dün federasyon binasında kuralar çekildi

Ankara 11 (A.A.) — 1941 yılı Türkiye fütbol birinciliği müsabakaları, Ankara, İstanbul ve Eskişehir bölgeleri birincilerile, Seyhan, Balıkesir grupları birincileri arasında yapılacaktır.

Müsabakalara davet edilen bütün takımlar iştirak etmiştir.

Bugün federasyon binasında çekilen kura neticesinde: Eskişehire bir, Kayseriye iki, Kocaeline üç, Ankaraya dört, İzmire beş, Trabzona altı numara isabet etmiştir.

7 numara klüplerin verdikleri karar üzerine Beşiktaşa verilmiştir. Bu numaralara nazaran ve federasyonca yapılmış tamime tevfikan numaralı fikstür aşağıdaki surette isimlendirilmiştir:

Cumartesi: Eskişehir - Kayseri, Kocaeli - Ankara, Pazar: İzmir - Trabzon, Eskişehir Kayseri galibi - Beşiktaş, Pazartesi: Kocaeli Ankara galibi - İzmir Trabzon galibi, Salı: Final.

Gölcük spor takımı Ankaraya gitti

İzmit 11 (Telefonla) — Kocaeli bölgesi ve Balıkesir grupu fütbol şampiyonu Gölcük spor takımı Ankarada yapılacak Türkiye fütbol birinciliklerine iştirak etmek üzere bugün 18 kişilik bir kafile halinde Ankaraya hareket etmişlerdir.

Doktor
Bahaddin Lütfi Varnalı
OPERATÖR ÜROLOG
Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yalları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu, İş Bankası karşısında, Emir Nevruz sokağı, Panaiya aprt. No. 2.
Tel. 42203

Mısır fiatleri

Toptan âzamî satış fiatleri hakkında Ticaret Vekâletinin tebliği

Ankara 11 (A.A.) — Ticaret Vekâletinden tebliğ olunmuştur:

Mısırın toptan âzami fiatleri hakkındaki 1/4/941 tarihli tebliğin 1 inci maddesinde bildirilen istihsal mıntakalarından başka aşağıda isimleri yazılı merkezlerin de âzami mısır fiatleri Ticaret Vekâletince tesbit olunmuştur.

1 — Samsun ve Çarşamba esas fiatine göre şarki Karadeniz sahilindeki vilâyetlerin fiat mürakabe komisyonlarınca tesbit edilmiş olan mahalli fiatler «Ordu 8,20, Giresun 8,25, Trabzon 8,40, Rize 8,50. Çoruh 9 kuruş» bir kilo dökme sarı mısırın bu merkezlerde toptan âzami satış fiatleridir. Bu fiatler evvelki tebliğin 2 inci fıkrası mucibince yüzde 5 ticaret payını da ihtiva etmektedir.

2 — Bandırma ve Mudanyada aynı cins mısırın toptan satış fiatı 7 kuruştur. Bursa ve Balıkesir merkez kazalarile İnegöl, Karacabey, M. Kemalpaşa, Balya, Manyas, Bürhaniye. Gönen, Sındırgı, Susurluk kazalarında toptan fiatler, Bandırma ve Mudanya iskelelerinden birine kadar olan hakiki nakil masraflarının 7 kuruştan tenzili suretile bulunur.

3 — Diğer mısıra el koma mıntakalarına dahil Adapazarı, Hendek, Karasu, Kandıra kazalarile Bolu'nun Düzce kazasında âzami fiatler, İzmit veya Akcakoca'ya nazaran hakiki nakil masrafının bu iki merkez için tesbit edilmiş olan 7 kuruş fiatten tenzil olunarak bulunacaktır.

4 — Diğer hususlar hakkında mısır fiatlerinin tesbitine dair 1/4/941 tarihli tebliğ hükümleri tatbik olunur.

Hava akınları

İsmailiye civarındaki İngiliz tayyare meydanına taarruz

Berlin 11 (A.A.) — İsmailiye civarındaki Abusveir İngiliz tayyare meydanına yapılan taarruz hakkında yeni malûmat alınmıştır. Bu malûmata nazaran, Alman savaş tayyareleri tarafından yapılan bombardımanın tahripkâr tesirleri olmuştur. Yerde bulunan en son sistem yüzden fazla düşman tayyaresi tahrip olunmuş ve cephane ve benzin depoları şiddetli infilâklar altında ateş almıştır.

Tayyare meydânının bütün tesisatı, tamirhaneler de dahil olmak üzere, en ağır çapta bombalarla harab olmuştur. Her halde taarruz düşmanı tamamile gafil avlamıştır.

Çok müsaid hava şartları altında ve ay ışığında yapılan bu taarruzda Alman savaş tayyareleri düşman tayyare meydanına plane ve pike uçuşlarla saldırmışlardır. Bütün bombalar çok alçaktan atılmış ve nişan hareketleri bütün mürettebat tarafından normal olarak yapılmıştır. Bu şartlar altında geniş bir sahaya dağıtılmış olan tayyare meydanı tesisatına taarruz edilmiştir.

Dönüşte Alman mürettebatı tesisatı kül eden alevleri 100 kilometreden fazla mesafeden görmüşlerdir. Bütün Alman tayyareleri zayiatsız dönmüşlerdir.

Almanyaya hava akını

Berlin 11 (A.A.) — D. N. B. ajansının öğrendiğine göre İngiliz hava kuvvetleri dün gece garbi Almanya üzerinde mahdut uçuşlar yaparak yangın ve infilâk bombaları atmışlardır. Halk arasında birkaç ölü ve yaralı vardır. Şimdiye kadar alınan haberlere göre harp sanayiinde hasar olmamıştır.

Londra 11 (A.A.) — Reuter ajansının öğrendiğine göre İngiliz bombardıman tayyareleri dün gece de Rhin'deki askerî hedeflere taarruz etmişlerdir.

Londra 11 (A.A.) — İngiliz hava nezareti istihbarat bürosunun bildirdiğine göre dün şimalî Fransa üzerinde İngiliz hava kuvvetlerinin harekâtı esnasında 14 düşman tayyaresi düşürülmüştür. 9 İngiliz avcısı kaybolmuştur. Fakat bunlardan birinin pilotu denizden kurtarılmıştır.

İşgal altındaki limanlara taarruz

Londra 11 (A.A.) — İngiliz tayyareleri perşembe gecesi Manşın işgal altında bulunan limanlarına karşı en ağır en uzun bombardımanlarından birini yapmışlardır. Bu akın beş saat sürmüştür. Bir aralık seri halinde vukubulan infilâklar dört dakika devam etmiş, Alman tayyare dafi bataryalarının sesleri işidilmez bir hale gelmiş ve Manşın İngiliz sahilindeki evler sarsılmıştır.

İngiliz tayyareleri bundan başka memleket dahilindeki hedeflere de taarruz etmişlerdir.

Bugünkü cuma sabahı erkenden Manşın Fransız sahilinde işidilen infilâklardan İngiliz tayyarelerinin taarruzlarına devam ettikleri anlaşılmıştır.

Suriyede harp devam ediyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

miştir. Verilecek cevabın biran evvel gönderilmesi için kabine bugün öğleden sonra toplanacaktır.

Vichy 11 (A.A.) — Fransanın Şimalî Afrika mümessili general Weygand, dün akşam Cezayir'den Vichy'ye tayyare ile gelmiştir. Siyasî Fransız mahfillerinin mütaleasına göre general Weygand'ın bu seyahati Suriye hâdiselerile alâkadardır.

Vilson - Dentz görüşmesi

Londra 11 (A.A.) — Suriye hakkında general Dentz'in dün Beyruta yakın bir kampta general Vilson ile yapmış olduğu mülâkat esnasında mumaileyhe serdetmiş bulunduğu tekliflere müteallik resmî malûmat yoktur. Bu tekliflere verilmiş olan cevap da malûm değildir. Harekât devam etmektedir.

Harp devam ediyor

Vichy 11 (A.A.) — Cepheden gelen haberlere göre Suriyede muharebeler devam etmektedir. Son haberlere nazaran, İngiltere şimdi bütün gayretini Beyrut üzerinde toplamış bulunuyor. Damur'un tahliyesinden sonra, Fransız kıtaları Beyrutun 10 kilometre cenubundaki yeni mevzilere çekilmişlerdir. Toprak arızalı olduğundan daha bazı mukavemet göstermek imkânı vardır. Fakat İngilizlerin burada mühim kuvvelteri ve bilhassa Avustralyalı piyade kıtaları vardır.

General Dentz muhasamatın tatilini taleb etti

Kahire 11 (A.A.) — Orta şark umumî karargâhının tebliği:

Vichy hükûmetinin Suriye fevkalâde komiseri ve başkumandanı general Dentz muhasamatın tatilini talep etmiştir. Bu hususta yeni tafsilâta intizar edilmektedir. Bu arada Halep ve Humus istikametindeki ileri yürüyüşümüz memnuniyet verici bir surette devam etmektedir. Dün İngiliz kıtaları Şamın şimalinde Şam - Beyrut yoluna muvaffakiyetli bir hücum yapmışlardır.

Cezine'nin şimalinde yeni terakkiler kaydedilmiştir.

Sahil mıntakasında Avustralya kıtaları durmaksızın Beyruta yaklaşmaktadırlar. Keşif müfrezelerimiz yeniden faaliyet göstermişlerdir.

Habeşistanda kayda değer bir şey yoktur.

Kudüs 11 (A.A.) — Beyrut hakkında general Vilson'un radyo ile yaptığı teklife general Dentz'den henüz hiçbir cevap gelmemiştir. İmparatorluk kuvvetleri Damur muzafferiyetinden sonra ileri hareketlerinde Beyrut önünde oldukça mukavemet görüyorlar. Vichy hava kuvvetleri Damur'da zaptedilen mevzileri bombardıman ediyorlar. Şimdi Beyrut, İngiliz hava kuvvetlerinin taarruzu neticesinde limanda ateş alan bir vapurdan çıkan siyah duman tabakasile kaplıdır.

General Vilson karargâhının sözcüsünün söylediğine göre Damur'da şimdiye kadar 700 esir alınmıştır. Diğer taraftan Şam - Beyrut demiryolu üzerindeki taarruza da bir nihayet vermek için azimli bir gayret sarfedilmektedir. Buradan Cebel Mazar'a dayanan Vichy topçusu müttefiklerin Şamdan Beyruta ilerleyişini 15 gündenberi durdurmuşlardı. Cebel Mazar, mezkûr mıntakayı hâkim bulunmaktadır.

Dün müttefikler Cebel Mazar tepesine ve bu tepe ile başlıca hat şarkında bulunan Cebel tepesine karşı şiddetli bir taarruza geçmişlerdir. Daha öğleden evvel sağ cenahın müntehası olmak üzere bütün hedefler elde edilmişti. Mazar tepesindeki Vichy topçu mevzileri de yakında ele geçirildikten sonra Beyrut üzerine şarktan yapılan tehdit artmış olacaktır.

Böylece müttefikler Beyrut'u çevirirken Suriyenin ötesinde şimali şarkide Iraktan gelen Hind kıtaları Demirkapıyı işgal etmişlerdir. Beykum'un 4 kilometre şimali şarkisinde bulunan Dardanakadaki Vichy kıtalarını bombardıman etmektedir. Burada Vichy kıtaları kuvvetliye benzemektedir.

Müttefik tazyiki Merciayun mıntakasında da idame olunmaktadır. Bu tazyik Hasbaya istikametinde yapılmaktadır. Ve Kafacebaa köyü işgal olunmuştur.

Dürzü rüesası Şamda

Şam 11 (A.A.) — Cebelidürüz Emiri ile diğer Durzü rüesası dolaşık bir yoldan Şama gelmişler ve general de Gaulle'ün yakın şark umumî mümessili general Catroue tarafından kabul edilmişlerdir. Durzü heyeti, Cebelidüruzun hür Fransızların ve müttefiklerin idaresi altında kalması arzusunu izhar etmiştir.

Tarihin en büyük malzeme ve çevirme harbi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Sovyetler bir Alman fırkasının imha edildiğini bildiriyorlar

Moskova 11 (A.A.) — Sovyet hatlarında yaptığı bir gedikten geçmek teşebbüsünde bulunan bir Alman piyade fırkasının ricat hattı kesilmiş ve fırka Sovyet kuvvetleri tarafından imha edilmiştir.

Bu hareket esnasında 100 kadar tank tahrip edilmiş, 35 den fazla Alman askeri öldürülmüş ve 2400 esir alınmıştır. Mühim miktarda techizat, 28 top, birçok mitralyöz, 30 araba ve 50 motosiklet iğtinam edilmiştir.

Moskova 11 (A.A.) — Pravda gazetesi bugünkü başmakalesinde, Stalin'in en iyi Alman fırkalarının şimdiden kırılmış olduğu, hakkındaki beyanatını tekrar etmekte ve fakat millete daha önünde çetin muharebeler mevcut olduğunu hatırlatmaktadır.

Gazete yazısını şöyle bitiriyor:

Düşmanı fasılasız bir surette hırpalayacağız ve yeneceğiz.

Sovyet Başkumandanları

Moskova 11 (A.A.) — Moskova radyosu mareşal Voroşilof'la Timoşenko ve Budenny'nin sırasiyle cephenin şimal, garp ve cenup-garp bölgeleri başkumandanlıklarına tayin edildiklerini bildirmiştir.

Spiker, başkumandanların vazifelerine başladıklarını ilâve eylemiştir.

Londra, Rus ordusunun vaziyetini müsaid görüyor

Londra 11 (A.A.) — A.F.İ.: Rus cephesinde vaziyet cereyan eden hâdiseler dolayısile oldukça müsait addedilmektedir. Rus stratejik vaziyetlerinin oldukça iyi olduğu Londrada müşahede edilmektedir. Bununla beraber Ukrayna istikametinde ilerlemiş bir uç, bir tazyik vardır. Yakında yeni ve belki de pek şiddetli bir muharebe beklenmektedir.

Birkaç gün evvel Rus hava faaliyetinin gittikçe zayıfladığını ileri süren Almanların bu iddialarına rağmen Sovyet tayyareleri faal bir surette muharebelere iştirak etmektedirler.

Finlândiya üzerinde

Helsinki 11 (A.A.) — Neşredilen resmî bir tebliğe göre Finlândiya üzerindeki düşman hava faaliyeti dün az olmuştur. Yalnız Hamina bombardıman edilmiştir. Hasar olmamıştır. Bugün düşman henüz Finlândiya üzerine bomba atmamıştır.

Islandanın işgali

(Baştarafı 1 inci sahifede)

«Birleşik Amerika ne Portekizde ne müstemlekelerinde, ne de Sibiryada askeri veya bahri üsler elde etmeğe çalışmıyacaktır. Bu gibi şayiaları her halde Alman propagandası çıkarıyor. Alman propagandasının hedefi Amerika ile Japonyanın arasını açmaktır.

Tokyo radyosu, Amerika ile İngiltere, Çin ve Sovyetler Birliği arasında bir ittifak derpiş edildiğine ve bu ittifak mucibince Amerikanın Kamçatkada askeri üsler elde edeceğine dair Tokyo gazetelerinin haberlerini vermiştir.»

Bir tecavüz harbi

Vaşington 11 (A.A.) — Ayandan B. Taft dün âyan meclisinde beyanatta bulunarak demiştir ki:

«Amerikanın şimali Islanda ve şimali Irlandada İngiltere hesabına hava üsleri inşa etmekte olduğunu haftalarca evvel itimada değer bir kaynaktan öğrenmiştim.

B. Wandell Willkie Reisicümhuru ziyaret ettikten sonra Amerikanın Irlandada ve şimali İskoçyada askeri üsler tesis etmesi icab ettiğini beyan ettiği zaman ben dün mecliste söylediğim nutkun ilk müsveddesini yapmış bulunuyordum. Şimali Irlandanın işgali buradaki İngiliz kıtalarının serbes kalmasını ve başka bir yerde kullanılmasını ve 500 bin genç Amerikalının İngiliz adalarında yerleşmesini intaç edecektir. Irlandada tesis edilecek bir üs Islandada tesis edilecek bir üsten ziyade deniz nakliyatını koruyacaktır. Islandanın işgali için gösterilen esbabı mucibelerin hepsi Irlanda, İngiltere ve Portekiz için de kabili tatbiktir.

B. Taft, Islandaya Amerikan kuvvetleri ihracının bir tecavüz harbi demek olduğunu ve Reisicümhura kongreden müsaade almadan böyle bir tedbir ittihazına salâhiyettar bulunmadığını söylemiş ve demişirtir ki:

«Bu suretle Reisicümhur Islandaya gönderdiği gibi İskoçyaya, İngiltereye ve Portekize de Amerikan kuvvetleri gönderebilecektir. Çünkü bu memleketler Islandadan daha uzak değildir.»

Amerikadaki nümayişler

Nevyork 11 (A.A.) — İnfiratçılar ve sulhperverler, başmakalesinde Amerikanın harp ilân etmesini istiyen Nevyork Post gazetesinin idarehanesinin önünde dün bir nümayiş tertip etmişlerdir.

Tipler ve vakılar

(Baş tarafı 4 ncü sahifede)

Bu düşüncelerle geceleyin sokağa çıkan Ata, artık yalnız (...) beyle ailesi efradından değil, diğer akrabalarından, hattâ Serfiçeden de uzaklaşmağa karar verdi ve — sabahı beklemeğe lüzum görmeden — geceleyin bir ata atlıyarak Manastır yolunu tuttu.

Ata efendi Serfiçeden ayrıldıktan sonra uzun yıllar Serfiçedeki taallûkatile temas bile etmemiş, onları — kendi ahlâkına ve mizacına lâyık görmediği için — gönlünden tamamile silmişti.

Tekrar Manastıra döndüğü zaman Ata efendi, Halim beyi bulmuş, fakat Halim bey heyetinin de İstanbula dönmeğe karar verdiğini anlayınca gene babamın yanına, Taşlıcaya gitmeği münasip görmüştü. O, şimdiye kadar yaptığı tecrübelerden anlamıştı ki, babamdan başka hiç kimse ile anlaşamıyordu.

Yakından tanıyan herkesin müttefikan tasdikine göre gayet yumuşak huylu ve sabırlı bir adam olan merhum babam, onun bütün taşkınlıklarına tahammül ediyor; kendisine karşı sadakatinden dolayı — ayni zamanda pek mükemmel bir muhafız olan — Ata efendinin refakatine kıymet veriyordu.

Ata efendi, 315 senesinde tekrar Taşlıcaya geldiği zaman ben kendisini tanımağa başlamıştım. Bu itibarla merhumun bundan sonra hayatını pek yakından takip ettiğimden bunu takip edecek yazılarım, coşkun maceralarla dolu bu ömrün en mühim kısımlarına taallûk edecektir.

Mustafa Ragıb

Günlük Borsa

ESHAM ve TAHVİLÂT - KAMBİYO ve NUKUD FİATLERİ

11 Temmuz 1941

DEVLET BORÇLARI

	L. K.
% 7,5 933 Türk borcu I II III	21.—
» » 1938 İkramiyeli	19.50
» » 1933 İkramiyeli Erganı	20.—
» 7 1934 Sivas-Erzurum 1	20.30
» » 1934 Sivas-Erzurum 2-7	20.40
» 2 1932 Hazine bonoları	55.50
» » 1935 Hazine bonoları	16.50
» » 1938 Hazine bonoları	26.25
A. Demiryolu tahvili I - II	46.—
A. Demiryolları tahvili III	44.75
A. Demiryolu mümessil senet kupon kesik	41.—
Haydarpaşa limanı	48.—
H. limanı mümessil senedi kupon kesik	43.—

HİSSE SENETLERİ

T C Merkez bankası	130.50
T. İş bankası nama muharrer	11.50
T. İş bankası (hamile ait)	11,90
T. İş bankası mümessil his.	135.—
A. Demiryolları şirketi (% 60)	26.—
A. Demiryolları şirketi (% 100	43.—
Eskihisar çimento şirketi	8.35
Şirketi Hayriye	26.—
Şirketi Hayriye temettü	21.—

ECNEBİ TAHVİLLERİ

Kredi Fonsiye 1903	104.—
» » 1911	98.—
» » Amorti	59.50
» » Kupon	1.—

NUKUT

Türk altını	25.25
Külçe altın bir gramı	3.18
Osmanlı bankası (banknot)	2.55

KAMBİYO

Londra üzerine 1 sterlin	5 24
Nevyork üzerine 100 dolar	130.0250
Cenevre üzerine 100 frank	29.6875
Madrid üzerine 100 pezeta	12.9375
Stokholm üzerine 100 kuron	31.1375
Yokohama üzerine 100 yen	31.0050

RADYO

Bugünkü program

Öğle ve akşam

13,30 Program	20,15 Radyo gazetesi
13,33 Türkçe Plâklar	20,45 Eski İstanbul şarkı ve türküleri
13,45 Ajans haberleri	21,00 Ziraat takvimi ve toprak mahsulleri borsası
14,00 Riyaseticumhur bandosu	21,10 Dinleyici istekleri
14,45 Türkçe (Pl.)	21,40 Konuşma (Günün meseleleri)
15,00 Dans müziği (Pl.)	21,55 Salon orkestrası
18,03 Karışık şarkılar	22,30 Ajans ve para borsası haberleri
18,30 Memleket postası	22,45 Salon orkestrası
18,40 Caz orkestrası	
19,00 Konuşma	
19,15 Caz orkestrası	
19,30 Ajans haberleri	
19,45 Geçit programı	

EKSPOZİSYON

Avrupadan Diplomalı TERZİ ve KÜRKÇÜ

Saadet

12/7/941 Cumartesi saat 18 de Taksim Belediye Gazinosunda, 13/7/941 pazar saat 19 da Tarabyada Tokatlıyan Otelinde Yazlık Elbise Modellerini teşhir edecektir.

Duhuliye serbesttir.

İstiklâl Cadd. 692 No. Tel. 41492

ZAYİ — Beyoğlu mal müdürlüğünde maaşımda kullandığım tatbik mühürümü kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Faik Meriçli

ZAYİ — 334 senesi Edirne askerlik şubesinden aldığım terhis vesikamı zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Kasımpaşa Yeniçeşme Piyade sokak 18 de Mehmed Emin oğlu Ahmed Beycan 314

Fennî Sünnetçi

AVNİ TÜRKCAN

Aşı, enjeksiyon, kanlı, kansız hacamat ve pansuman yapılır.

Kabine: Çarşıkapı tramvay durağı No. 99 Fennî sünnetçilik.

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy Şifa Yurdu

Şehir gürültüsünden uzak bir yerde büyük bir parkın içinde ve çamların ortasında fevkalâde güzel manzaralı çok temiz ve iyi bakımlı, kadın, erkek her türlü hastalara açık hususî hastane. Sinirlerini ve yorgunluğunu dinlendirmek ve nekahat devrini geçirmek istiyenlere mahsus yegâne müessese.

Telefon: 42221

Gaip evrak ve vergi kâğıdları

Pazar kazasından aldığım yol vergisine aid ve aynı zamanda hayvan vergisine dair olan makbuzlar ve fotoğraflı pasaport muamelesi evrakı Nimetullah yatından alınan bonservisi, doktorlardan alınmış olan reçetelerim 11/7/941 tarihinde saat 9,30 10 arasında Çeşmemeydanı - Karaköy arasında kaybolmuştur. Her kim bulup adresime getirirse memnun edilecektir. Aksi takdirde hükmü yoktur.

Galata Yağkapanı 12 No. lı kahvede kahveci Osmana müracaat

HER AKŞAM — Tel: 42690

TEPEBAŞI BELEDİYE BAHÇESİN'de

SAFİYE ve arkadaşları

BAKIRELER ÂYİNİ

30 kişilik ve 12 Tablo büyük Revü

Yazan: Ziya Şakir

Müzik: Şefik Gürmeriç

Sahneye koyan: Amerikadan yeni gelen Zenci Ali Rıza Karayıldız. Memleketimizde ilk defa sahneye konan bu büyük revü'yü görmek fırsatını kaçırmayınız.

Alafranga kısmı: Türkiyenin en eski ve namdar müessesesi olan

GARDENBAR BAHÇESİ RESTORAN - KABARE VARYETE - DANSİNG

Rejisör Zenci Ali Rıza'nın iştirâkile: Japon Pandomim Baleti

Her Pazar Matine de büyük VARYETE Programı. Konsomasyon 45 kuruş

Tarabyada TOKATLIYAN Otelinden:

EKSPOZİSYON

Avrupadan Diplomalı

Terzi ve kürkçü

Saadet

13/7/941 pazar günü saat 19 da Otelimizde yazlık elbise modellerini teşhir edecektir. Görmeniz tavsiye olunur.

Duhuliye serbesttir.

Doktor

ÇIPRUT

Cildiye ve Zührevîye mütehassısı Beyoğlu Yerli Mallar Pazarı karşısında Posta sokağı köşesinde Meymenet apartımanı. Tel: 43353

Fabrika ve matbaaya elverişli bir BİNA SATILIKTIR

Cağaloğlunda fabrika ve matbaa ittihazına elverişli betonarme yeni bir bina satılıktır. «Akşam» idaresine müracaat: Telefon: 20681

Türk Armatörleri birliğinden :

Türk Armatörleri Birliği nizamnamesinin 20 nci maddesi mucibince her sene Temmuz ayında âdiyen yapılması mukarrer olan senelik umumî hey'et toplantısı bu sene 21. Temmuz.1941 pazartesi günü saat 15 de Galata Rıhtım caddesi Kefeli Hüseyin Han 1 inci kat 3 numaralı dairede yapılacağından mezkûr gün ve saatte mukayyet âzaların bu toplantıya teşrifleri rica ve ilân olunur.

RUZNAME:

1 — İdare hey'eti raporunun okunması, 2 — Mürakip raporunun okunması, 3 — 30/6/1941 tarihine kadar hesabatın tedkiki, 4 — Bütçe ve kadronun tasdiki, 5 — İdare heyetinin ibrası, 6 — Yeni idare heyeti intihabı, 7 — Yeni sene hesabatı için mürakip tayini.

İstanbul Belediyesi ilânları

Tahmin Bedeli	İlk Teminat	
13943,48	1045.77	Haseki, Cerrahpaşa, Beyoğlu ve Zührevî hastalıklar hastahanelerile Zeynepkâmil doğum evinin yıllık ihtiyacı için alınacak 8 kalem kuru erzak.
9000,00	675,00	Karaağaç buz fabrikası ve soğuk hava mahzenleri için alınacak 1500 saf mayi amonyak.
13515,45	1013,66	Haseki, Cerrahpaşa, Beyoğlu ve Zührevî hastalıklar hastahanelerile Zeynepkâmil doğum evinin yıllık ihtiyacı için alınacak 9321 kilo sadeyağ.
10871,25	815,35	Hastahanelerle sıhhî müessesatın yıllık ihtiyacı için alınacak 216,750 kilo kesilmiş meşe, 211,000 kilo kesilmiş gürgen ve 162,500 kilo kesilmemiş gürgen odunu.
8720.80	654,06	Belediye daire ve şubeleri için alınacak kırtasiye.

Tahmin bedelleri ile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler 2490 numaralı kanunun 40 cı maddesinin son fıkrasına göre pazarlığa konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 21/7/941 pazartesi günü saat 14 de Daimî Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları ve 941 yılına ait Ticaret odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (5640)

Hali Tasfiyede

PETROL LİMİTED ŞİRKETİ

Tasfiye memurluğundan

Petrol Limited Şirketi tarafından, evvelce para tahsili, mal tesellümü ve saire için bazı kimselere verilmiş olan vekâletnamelerin. Şirketin feshi ve tasfiye haline inkılâp etmesi hasebile hükmü kalmadığı halde bazı kimselerin bu vekâletnameleri muhafaza ettikleri anlaşılmaktadır. Tasfiye memurlarının imzalarını ihtiva eden vesaikten başka herhangi bir suretle yapılacak tediye ve teslimin bir hükmü olmadığı ilân olunur.

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. TAKLİTLERİNDEN SAKININIZ. HER YERDE PULLU KUTULARI ISRARLA İSTEYİNİZ

TÜRKİYE İŞ BANKASI

T. İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1941 ikramiye planı

KEŞİDELER: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1	adet	2000	Liralık	= 2000.—	Lira
3	„	1000	„	= 3000.—	„
2	„	750	„	= 1500.—	„
4	„	500	„	= 2000.—	„
8	„	250	„	= 2000.—	„
35	„	100	„	= 3500.—	„
80	„	50	„	= 4000.—	„
300	„	20	„	= 6000.—	„

Belsamitol

İdrar yolları iltihabı, yeni ve eski BELSOĞUKLUĞU, İdrar zorluğu, Mesane ve Prostat iltihabı, Sistit ve Koli Sistitlere. Böbrek rahatsızlıklarına karşı en mükemmel ilâç BELŞAMİTOL,dur. BELSAMİTOL kullananlar yukarıda sayılı hastalıklardan çabuk kurtulurlar. Eczanelerde bulunur. Satış deposu: Sami Aksu Bahçekapı İş Bankası arkasında Rahvancılar sokak No. 5.

Tıp Fakültesi Dekanlığından :

İkinci iç hastalıkları kliniğinde bir asistanlık münhaldir. Arzu eden taliplerin ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde tıp fakültesi dekanlığına müracaat etmeleri. (5618)

Keskin, Kırıkkale nakliyat iş birliğinden:

Birliğimiz için ikişer tonluk asgari 20 şer kişilik üç adet kamyon veya otobüs alınacaktır. Elyevm yedinde kamyon ve otobüsleri bulunan şirketler, ajantalar ve eşhasın otomobillerinin markasını, modelini, fiatını bildirir resmî bir beyanname ile 21/7/941 tarihine kadar Keskin nakliyat İş birliği reisliğine müracaatta bulunmaları ilân olunur. (5533)

Ankara valiliğinden

1 — Ankara - Kalecik - Çankırı yolunun 29 + 800 — 45 + 000 inci kilometreleri arasında esaslı şosa tamir işi 28/7/941 pazartesi günü saat on altıda daimi encümende ihalesi yapılmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli «139033» lira «25» kuruş ve muvakkat teminatı «8201» lira «66» kuruştur.

3 — İsteklilerin teklif mektuplarını ticaret odası vesikası, muvakkat teminat mektup veya makbuzu ve ihale gününden en az üç gün evvel vilâyete istida ile müracaat ederek bu iş için alacakları fennî ehliyet vesikasile birlikte yukarıda adı geçen günde saat on beşte daimî encümen reisliğine vermeleri.

Buna ait keşif ve şartnameyi her gün nafıa müdürlüğünde görebilecekleri. (4191) (5704)

Eminönü Orman Bölge Şefliğinden:

Unkapanında Tekirdağı iskelesinde müsadere olunan 212,5 kental kayın ve gürgen odunu 23/7/941 tarihine müsadif çarşamba günü saat on beşte Unkapanında Orman bölge şefliğinde açık arttırma ile satılacaktır.

Beher kentalinin 135 kuruş muhammen bedeli vardır.

Alacaklıların o satten evvel teminat parası olan 28 lira 70 kuruşu Ziraat bankasına yatırarak İdarede bulunmaları. (5521)

Ticaret Vekâletinden : .

1 — Dış sergilere aid pavyonlar inşaatında kullanılmak üzere aşağıda cinsleri yazılı çiniler satın alınacaktır. Tahmin edilen bedel «4936» lira olup muvakkat teminatı «370» lira «20» kuruştur.

2 — Açık eksiltme 21/7/941 pazartesi günü saat 14 de yapılacaktır. İsteklilerin teminat mektupları veya vezne makbuzlarile zat işleri ve levazım müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

3 — Bu işe aid şartnameler her gün vekâlet zat işleri ve levazım müdürlüğünden alınabilir. (3883) (5387)

14 takım pano 76,68 metre murabbaı
2 takım kemer Kitabeler 8 metre murabbaı
1 takım şömine
Orta kuşak 6 metre murabbaı
Ulama çini
Ulama brodürlerile 63 metre murabbaı.

İstanbul Bölge Sanat Okulu Talebelerine

İkmâle kalanlar için açılacak kurslara yazılmak üzere hemen okul idaresine müracaat edilmesi. (5713)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli (4645) lira olan muhtelif eb'atta 230 adet Civalı ampul 24/7/1941 Perşembe günü saat (11) on birde Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 348 lira 38 kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaaları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (5538)

★

Muhammen bedelleri aşağıda yazılı 2 liste muhteviyatı cem'an 185 kalem eczayı tıbbiye malzemesi 28/7/941 pazartesi günü saat 15 den itibaren sırasile ve kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin aşağıda yazılı muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (150) kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır.

Liste No.	Malzemenin ismi	Muhammen Bedel Lira	Muvakkat teminat Lira
1	141 kalem eczayı tıbbiye	43.185	3.238,88
2	44 kalem eczayı tıbbiye	33.241	2.493,08

(5653)

BULUNMAZ FIRSAT

Kadıköyde Mühürdar ile Fenerbahçe arasında deniz kenarında fevkalâde nezaretli bazı yerler satılıktır.

1 — Kâgir ve hiç bir tamire lüzum olmadan oturulabilecek 13 odalı bir hane, arkasında birkaç yüz arşın ve ağaçların tamamen gölgelediği bir bahçesi vardır.

2 — Kalorifer ve sıcak su tesisatını havi, salonları parke, yağlı boyalı 17 odalı lüks kârgir bir hane, garajı ve terasları vardır.

3 — 1500 metro murabbaı, İstanbulda emsali nadir bulunur, deniz kenarında bir arsa.

İstanbulun en güzel noktalarında kâin olan bu yerler mutavassıta hacet kalmadan doğrudan doğruya sahibi tarafından satılmak niyetindedir.

İsteyenlerin Beyoğlu İstiklâl caddesi 471 numarada Haşım'a müracaatları.

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlânları

Semt ve mahallesi	Cadde veya sokağı	No. sı	Cinsi	Muhammen aylığ L.	K.
Yeşilköy Umraniye	Bostan	36	Ev	4	00
Eyüp Düymeciler	Oluklu bayır	5	Tekke ve arazi	7	25
:	:	6	Meşrutahane	2	50
Topkapı Fatma Sultan			Fatma Sultan camii	2	00
Bahçekapı Dördüncü vakıf hanın asma katında		6	Oda	16	00
:	:	37	:	16	00
Mercan İbrahim paşa	Nasuh ağa hanında	7	Baraka	5	75
Fatih Hoca Hayrettin	Maltaçarşısı	33-29	Dük.	3	50
Bakırköy Osmaniye	Cami Divarı üzerinde		Baraka	2	00
Çarşıda	Kahvehane	12	Dükkân	1	00

Yukarda yazılı mahaller 942 senesi Mayıs sonuna kadar pazarlıkla kiraya verileceğinden istekliler 18/Temmuz/941 cuma günü saat on beşe kadar Çemberlitaşda İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğünde Vakıf Akarlar Kalemine gelmeleri. (5744)

Türkiye Cümhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası. Şube ve ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	adet	1,000	liralık	4,000	lira	100	adet	50 liralık	5,000 lira
4	»	500	»	2,000	»	120	»	40 »	4,800 »
4	»	250	»	1,000	»	160	»	20 »	3,200 »
40	»	100	»	4,000	»				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kuralar senede 4 defa 11 eylûl, 11 birincikânun, 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.